

GAZETA

Palatul Cultural*

55

Arad

ANTIREVIZIONISTA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
ARAD, STR. NICU FILIPESCU 30.

Organ săptămânal de documentare
Redactor și proprietar: ISAIA TOLAN

ABONAMENTE: Pe un an 130 lei, pe 6 luni 70 lei.
Autorități, instituții, întreprinderi 500 lei.
Autorități și instituții sătești 200 lei.

Perile ungurești

au încheiat în Ungaria
sototeli electorale, dă-
n vileag lista completă
or aleși ai generalului
65.
ales 245 de deputați,
zați astfel:
ernamentali 168.
ernamentali reformiști 2.
hardiști, aleși cu sprijinul
ului 23.
ini-economiști 14.
pendenți (cei mai mulți
guvernului) 13.
aliști 11.
imisti 1.
onal-socialiști 1.
niști 1.
ziția agrară 1
rali (ai lui Rassay și
nyi) 6.
nocrați 1.
icali koșutiști 1.
ziția propriu-zisă (adecă
pseudo-agrarieni lui Eck-
și fără reformiști lui
rdt și-ai lui Gömbös, a-
sprijinul fătis al guver-
să ales aproape numai
se, unde se votează cu
cret, și mai cu seamă 'n
a. Socialiștii nici n'au
candidaturi decât în cir-
riptiile cu vot secret.
remarcat în primul rând
gera cumplită a legiti-
r (adecă a habsburgiști-
ri n'au izbutit să-și alea-
t un singur deputat.
și fusese, întâi și întâi,
dizolvării parlamentului
să se 'nfrângă habsbur-
a căror întovărire cu
en începuse să devină
ploasă pentru regentul
ny, mai cu seamă după ce
unea Habsburgilor, în le-
cu chestiunea apărării
iei în contra Germaniei,
se să se pună atât de
or în discuțiile interna-
din vremea din urmă.
alte partide au pățit a-
catastrofă. Bethlen, pre-
m mai arătat, n'a reușit
tagă decât pe sine, și-a
din mila guvernului, fără
candidat. Rassay, coalizat
două partide, n'a izbutit
decât 6 mandate. Așa că
mandate ale socialiștilor
a fi socotite un adevă-
ces, în realitate însă nu
pricină că s'au ales nu-
chituri, numai miluții
guvernelor postbelice,
ili de vreo atitudine
otărită. Partidele cele-
a câte-un singur repre-
in parlament, nu con-
imic. Așa-ziii croștini
ici (Friedrich, etc.), cu
ndate, contează numai
a nu contează celelalte
ații. Va conta însă, așa
n se pare, partidul lui
it, care a și nceput să-i
ii Gömbös în vedere
lează și că-i va face o
ție aspră.

Români, păziți-vă numele!

Citim în ziarul „Universul” din 11 crt. că dnii Alexandru și Emil Otulescu, fruntași ai baroului avocaților din capitală, au protestat la ministerul de justiție printr-o contestație în contra neobrazării unui pripășit cu numele Ottner, care ceruse să i se incuviințeze să-și schimbe numele de Ottner în Otulescu.

Protestul d-lor Otulescu ar trebui vestit cu toba prin sate și cu toate mijloacele de comunicare ale tehnicii moderne prin orașe, ca o lege sau ca o ne mai pomenită senzație. E' ntradevăr senzațională această contestație a celor doi români, cari erau amenințați să li se fure numele moștenit dela străbuni. E, după câte știm, întâia contestație făcută după unire în contra acestei neobrazări a străinilor, cari își inchipue că nu mai e nimic în România, nici inșei numele străvechi, ce să nu ne poată fi instrăinat. Poate vor mai fi fost doi, trei români cari vor fi făcut dela unire până astăzi contestație în contra acestui furt blestemat, dar protestul lor a rămas îngropat în dosarele ministerului de justiție, neștiut de ziare și astfel neafiat de obștea românească. Din pricina aceasta deci, din pricină că lumea românească n'a dat nicio atenție înștiințării din ziare prin cari ministerul de justiție vestea că lifta ics și lifta igrec a cerut incuviințare ca să-și ia un nume românesc, și din pricină că acei doi, trei români cari vor fi protestat că li se fură numele nu s'au dus să-și dea protestul și la gazete, am ajuns acolo că tot al doilea străin care-și schimbă numele ca să scape de o urmărire polițienească sau ca să ne inducă pentru vr'un alt motiv în eroare în privința originii sale, își ia nume românești de baștină ba chiar și istorie, ca să le vedem apoi terfelite prin procese ale spirtarilor negri, ale spionilor, ale falților frauduloși, ale codoașelor traficante de carne vie, ale bandiților cari jăfuesc călătorii din trenuri cu „uite popa — nu e popa”, și așa mai departe. Numai așa, numai datorită acestei nepăsări, am putut s'agungem să vedem că o liftă oarecare poate să fure cu incuviințarea ministerului de justiție numele lui Horea, al lui Cloșca, al lui Iancu, nume de căpitani ai lui Mihai Viteazu și ai lui Ștefan cel Mare, nume de cărturari români, nume de slujitori de altare. Și dacă această blestemăție a fost cu puțință, dacă Academia Română n'a sărit să apere numele istorice sau ale cărturarilor

depe vremuri, cum ne-ar putea mira că se fură numele țărănești, numele unor vrednice familii cari n'au puțință să urmărească dela zi la zi publicațiile din ziare ale ministerului de justiție?

Acum, de-o vreme încoace, sunt la modă în lumea pripășiților numele ardeleni. Cel mai nou nume furat e al P. S. Sale Episcopului Grigorie Comșa, ciordit de un Kohn oarecare, frate sau altfel de nemotenie a lui Bela Kun. Vor veni la rând celelalte. Deci, fraților ardeleni și bănațeni, păzea!

Nu v'ați păstrat numele de-a jungul veacurilor, infruntând toate neplăcerile câte vi le-a putut face din cauză că aveți un nume românesc stăpânirea străină, ca acum, în România întregită, să vi-l fure fiecare spirtar năgru, fiecare spion, fiecare falit fraudulos, fiecare codoș, fiecare frate al lui Bela Kun.

Insemnați-vă deci bine exemplul ce vi l-au dat d-nii Otulescu, și urmați-l. Urmăriți prin ziare publicațiile cu schimbările de nume, și ridicați-vă imediat cu vântul de protest, dar nu numai prin contestații adresate ministerului de justiție, ci și prin întâmpinări către ziarele românești, ca să fie protestarea voastră pildă și pentru alții.

**

Pățania ce au avut-o cu pripășitul Ottner d-nii Otulescu trebuie să ne fie mai mult decât un avertisment ca să urmărim de-aproape publicațiile cu schimbările de nume ce apar prin ziare.

Apărarea de sine a cetățenilor nu e de ajuns. Ministerul de justiție trebuie să schimbe procedura de până acum a publicității schimbărilor de nume, făcând-o mai publică. E deasemenea datoră ziarelor să nu se mulțumească cu inserarea pe plată a acestor publicații, ci de fiecare dată să atragă atenția și prin înștiințări redacționale asupra furturilor de nume ce se încearcă.

Intr-o țară unde domnește atâtea nepăsare ca la noi, atâtea nu e însă de ajuns. Trebuie oprită prin lege furarea numelor cari sunt o glorie a istoriei, a culturii românești. Și mai trebuie introdus sistemul unguresc: alcătuiindu-se pe seama străinilor cari vreau nume românești, un catalog de nume românești din care să-și aleagă trei, iar ministerul să li acorde dintre ele unul în contra căruia să nu poată fi obiecție.

Și încă un lucru:

Fiindcă România nu poate fi ca Ungaria doritoare de astfel de „naționalizare”, iar de altă parte

are români cu nume străine pe cari nu și le-au luat de bună voie și nu și le pot schimba fiindcă procedura e din cale afară de costisitoare (te costă 5-6-7 mii de lei o schimbare de nume, un lux pe care nu și-l pot permite decât străinii cari urmăresc ceva prin „naționalizarea” numelui lor), e imperios necesar să se sporească după naționalități taxele de românizare a numelui, și'n schimb să se reducă la cât mai puțin taxa ce trebuie să o plătească românii cari vor să revină dela numele instrăinat la numele strămoșilor lor.

Se cere de mult acest lucru, era vorba chiar că va fi hotărât prin lege, și totuși inițiativa întârzie.

De ce această zăbavă condamabilă?

Noul conducător al direcției presei

Am relatat în n-rul nostru trecut despre cinstea deosebită ce s'a făcut presei românești în persoana d-lui Eugen Filotti, prin numirea sa în postul deosebit de important de ministru al țării românești la Ankara.

În locul d-lui Eugen Filotti a fost numit conducător al Direcției presei depe lângă ministerul de externe sub-directorul ei d. Ion Dragu, unul dintre cei mai de seamă gazetari ai României, fost atașat de presă la Varșovia și-apoi la Geneva.

Avansarea aceasta a d-lui Ion Dragu înconună un trecut gazetăresc strălucit, dând direcției presei depe lângă ministerul de externe ceea ce se chiamă the right man in the right place, — omul potrivit la locul potrivit. Nu se putea într'adevăr o mai bună alegere decât aceasta, făcută în persoana unui gazetar cu cele mai distinse maniere și mai serioase studii (d. Ion Dragu e licențiat în litere dela Sorbona), a unui gazetar care a ilustrat cu numele său ziare ca „Le Journal des Balkans”, „La Politique”, „La Victoire”, „L'Indépendance Roumaine”, „Le Moniteur de Transylvanie” (căruia i-a fost și fondator), — alături de altele românești, din capitală și din Ardeal.

Să mai amintim că noul director al presei, fiu de ardelean, al vestitului autor al „Noptilor Carpatine” dr. Drăgescu, are strânse legături, și de jertfă și gazetărești, cu Ardealul înaintașilor săi. A luptat ca ofițer de rezervă și-a fost rănit pe fronturile desrobirii, apoi îndată după Unire a fost printre organizatorii presei românești din Ardeal, la Sibiu și la Cluj. Presa ardeleană se simte deci totașa de mândră ca și cea din capitală, cu distincția ce i s'a dat unuia dintre cei mai de seamă reprezentanți ai gazetăriei românești.

Răvașe

Ministerul nostru de instrucție publică a dat zilele trecute un comunicat, prin care le pune în vedere învățătorilor și profesorilor minoritari dela școlile de stat și dela cele confesionale cari au căzut la examenul de limba română din anul trecut, sau cari au fost găsiți la inspecțiile ce li s'au făcut că nu știu românește 'ndeajuns, că se organizează pe seama lor la vară cursuri de limba română. Adecă nici pomenială de darea lor afară din slujbă.

Și totuși partidul maghiar continuă s'ațâțe că s'aruncă profesorii și învățătorii minoritari pe drumuri, ba în Bucovina s'a mers și mai departe și s'au intentat de către cei căzuți la examene procese statului român, pentru că 'ndrăznit să-i cheame la examene. Un asemenea proces a venit zilele trecute în desbaterea Curții de Apel din Cernăuți. Era să zicem: firește, dar așa ceva nu prea e firesc în instrăinată Bucovina: Curtea de apel a respins apelul neobrazatului minoritar, stabilind de-o parte că statul are tot dreptul să supună la examen de limba română pe cei plătiți de el, iar de altă parte că-i adevărată obraznicie să intentezi statului proces pentru că a 'ndrăznit să te supună la un astfel de examen.

La Miercurea Ciucului s'a judecat zilele trecute un proces de răzvrătire: al răzvrătirii ce-au încercat-o astă toamnă, după atențatul dela Marsilia, câteva sate săcuiești, ațâțate de agenții Budapestei. Sentința nu s'a dat încă, rămânând să se dea săptămâna aceasta.

Să s'adauge la știrea aceasta știrea ce-o publică oficiosul partidului maghiar „Keleti Ujság”: că la Sfântu-Gheorghe și'n împrejurimi s'au anulat din motive de interes superior autorizațiile de portarmă.

Cu alte cuvinte: Agenții Budapestei tot nu s'astămpără. Pe agenții aceștia îi știm noi și-i știe toată lumea cine sunt: oamenii partidului maghiar. Acolo va trebui aplicată odată o sancțiune, la partidul groșilor, și nu numai naimiților pe cari au reușit astă toamnă să-i scoale în contra stăpânirii românești.

Alta, tot despre săcui și tot despre partidul groșilor:

La Cluj apare o gazetă așa-zisă a „angajaților” săcui, adecă a slugilor săcuiești: „Székely Alkalmazottak Ujságja”, căreia — precum am mai arătat — i se face adeseori o foarte suspectă reclamă prin presa budapestană.

Firește, avem de-a face cu o publicație de-a partidului maghiar, a cărei singură menire e s'ațâțe pe săcui în contra stăpânirii românești.

Gazeta aceasta e dată acum în judecată de un subrevizor școlar, pentru că a scris despre el că românizează cu de-a sila populația unui sat din Săcuime, din întâmplare a unui sat de români maghiarizați abia de-o jumătate de secol.

A murit un falsificator de franci francezi

Azi săptămâna, la 8 Aprilie, a încetat fără veste din viață la una dintre moștile sale unul dintre capii falsificării de franci francezi săvârșite acum zece ani la Budapesta: fostul prefect al poliției budapestane și șef al tuturor polițiilor din Ungaria Emerik Nádossy.

Răposatul a fost înmormântat cu mare alai, ca un martir național și ca un „exemplu” — așa stă scris în cîntările funebre reproducute de „Uj Magyarok” — „de caracter”.

Falsificările ungurești de franci francezi

În cursul anului 1925 Banca Națională a Republicii Franceze a descoperit că s'au pus în circulație cantități foarte mari de hârtile de câte o mie franci falsificate. Aparatul vast, de care dispune banca, a început imediat cercetările și la sfârșitul anului s'a descoperit că cuibul falsificatorilor se găsește la Budapesta.

Agentii francezi au plecat la Budapesta, unde au luat contact cu autoritățile maghiare, comunicându-le descoperirea făcută. La început ei nu au înțeles însă nici-decum, de ce autoritățile maghiare ezită a lua măsuri împotriva falsificatorilor descoperiți. În curând însă s'au convins, că este vorba de o vastă escrocherie națională a patrioților dela Budapesta, pusă la cale chiar de societățile iredentiste, conduse de personalități ca arhiducele Albrecht, prințul Windischgraetz Lajos și alții. De aceea a trebuit să se intervină la ministrul Franței la Budapesta, d. Clichant, care după ce a plecat la Paris, raportând totul guvernului său, a intervenit foarte energic la guvernul maghiar pentru pedepsirea falsificatorilor.

Opinia publică mondială a rămas stupefiată în urma destăinuirilor făcute de presă în legătură cu această afacere. S'a constatat anume că conducătorul bandei de falsificatori era însuși prințul Windischgraetz Lajos, fost ministru de aprovizionare al Ungariei și secretar general la ministerul de externe al monarhiei Austro-Ungare, proprietarul unei moșii de 8000 lugăre în Ungaria și al castelului Rákóczy din Sárospatak, de pe granița cehă.

Ne mai putându-se tălmăci afacerea, la presiunea guvernului francez prințul Windischgraetz a fost arestat și odată cu el numeroși complici ai săi, identificați de agenții francezi. Între cei arestați se găsea însuși prefectul de poliție al Budapestei. Nádossy Imre, despre care s'a descoperit că a dat pașapoarte diplomatice falsificatorilor cari au dus în străinătate francii francezi pentru a-i valorifica. A mai fost arestat Szörtsel József, consilier de stat, vicepreședinte al societății „Társadalmi Egyesületek Szövetsége” (T. E. Sz.), care înglobează și finanțează toate societățile iredentiste din Ungaria, al cărei președinte era însuși arhiducele Albrecht.

În străinătate au fost arestați

și „de cînst”.

Pentru cititorii noștri să-și reamintească amănunțit despre ce fel de „caracter” e vorba, reproducem în cele ce urmează istoricul falsificării de franci patronate și apărare de răposatul prefect de poliție Nádossy, după valoroasa lucrare „România și revizionismul maghiar”, a d-lui dr. Aurel Gociman, secretarul general al Ligii Antirevizioniste din Transilvania.

În același timp locotenent-colonelul Jankovics Arisztid, Marsowsky György și Markovics György, asupra cărora s'au găsit 7500 bucăți de bancnote falsificate de câte o mie de franci, în valoare totală de 7 milioane și jumătate.

Surpriza cea mai mare a fost, că falsificarea s'a făcut tocmai în pivnițele Institutului cartografic dela Budapesta al statului maghiar, cu știrea și cu complicitatea șefului acestui Institut!

În cursul cercetărilor s'a constatat, că prințul Windischgraetz în calitate de conducător al unei societăți iredentiste ungurești, voia să finanțeze pe această cale propaganda iredentistă ungurească în străinătate, pentru care în țară nu se mai găseau fonduri suficiente. În chipul acesta el a reușit să cointeresce la această operă pe însuși șefii autorităților maghiare.

În ce privește originea clișeeilor, se afirmă că ele ar fi identice cu acelea cu ajutorul cărora în timpul războiului generalul Ludendorff intenționa să falsifice francii francezi, pentru a zdruncina valoarea acestor monede.

În privința aceasta nu s'a putut afla însă nimic precis, căci după declarațiile șefului Institutului cartografic, după falsificarea francilor, clișeele au fost nimicite. El a susținut că clișeele ar fi fost executate la Institutul cartografic din Budapesta. S'a constatat, că hârtia a fost confecționată din semifabricate germane, tot la Institutul cartografic al Ungariei.

În total Banca Națională a Franței a identificat francii francezi falsificați în valoare de 25 milioane. În cursul cercetărilor s'a dovedit însă, că la Institutul cartografic maghiar s'au falsificat 40.000 bucăți de hârtii de câte 1000 franci, în valoare de 40 milioane franci francezi, sumă care a fost ridicată de prințul Windischgraetz.

Prințul Windischgraetz a declarat, fără ezitare, ca și când ar fi săvârșit o mare bravură, că a falsificat francii în vederea unor scopuri „patriotice”. Insuși apărătorul lui, fostul procuror Dáner Béla, a declarat preselor, că prin falsificarea francilor nu se intenționa „decît să se ia puțin sânge protectorului principal a Micel Antante, care este Franța”. Apoi același avocat, a continuat cu obiceiul grandilocvență maghiară: „Ne-am înscris într-o școală franceză, în

care însă profesorii noștri din Apus ne-au trântit la primul examen. În cursul acțiunii noastre iredentiste ne vom întoarce însă la armele încercate ale strămoșilor noștri, la buzdugan și la sabie, căci în ce privește acestea, noi suntem profesorii Apusului civilizat”.

Declarația aceasta oglindește în mod suficient îndrăzneala și ciulismul cu care au operat iredentistii dela Budapesta, falsificând moneda străină în vîzul tuturor, convinși că fac a mare operă națională, susținând cu mijloacele infame ale falsului strălucirea coroanei Sfîntului Ștefan!

Societățile iredentiste, în special EME, („Ébredő magyarok egyesülete”, ungurii cari se deșteaptă), au susținut pe față pe falsificatori, căci din zecele de milioane realizate prin falsuri au beneficiat numeroase societăți patriotice ungurești.

O parte a ziarelor evreiești din Ungaria și din străinătate au găsit că este momentul de a se răzbuia asupra regimului lui Horthy și al „ungurilor” care se deșteaptă, pentru progromurile organizate în 1919—1920. Ele au atacat violent organizațiile iredentiste ungurești pentru crimele puse la cale de acestea sub masca patriotismului. Eckhardt Tibor, conducătorul Societății EME, a amenințat atunci ziarele, cari scriau prea mult, numindu-le „josnice și infame”, iar după un timp oarecare, ziarul „Világ” care ataca mai violent pe falsificatori, a fost suspendat de guvern. Ziarele iredentiste scriau, că cei ce pretind sancțiuni împotriva falsificatorilor sunt „criminali și trădători de țară”.

Unul din conducătorii opoziției, evreul Vázsonyi Vilmos, într-o cuvîntare a sa a spus următoarele: „Sub masca unei patriotice „moral insanity”, s'au comis în mod lax cele mai revoltătoare crime... Totuși falsificatorii sunt susținuți cu atîta îndrăzneală, încît omul cîntă aproape se rușinează că nu a falsificat francii... Ungurii cari se deșteaptă se întreabă indignați: Cum? Ori nu avem noi dreptul, ca să falsificăm francii în voie în țara noastră?”

După un timp oarecare, tot la presiunea Franței, a trebuit să se ia oarecare măsuri și împotriva societăților iredentiste, cari au patronat falsurile. Autonomia societății T. E. Sz. a fost suspendată, iar președintele ei, arhiducele Albrecht a demisionat.

Ziarele franceze au dus o campanie violentă împotriva Ungariei și a societăților iredentiste dela Budapesta, cari au recurs la această infamie revoltătoare, izbind în Banca Națională a Franței și susținând cu fonduri obținute prin procedee josnice așa numita „propagandă patriotică ungurească”.

Totuși falsul patronat de prințul Windischgraetz nu este cel dintîi în istoria de după război a Ungariei. Imediat după război, înainte de a se fi trecut la va-

luta națională maghiară, șeful atît de mult cărbătorit de pe vremea aceea al ebredistilor, dr. Takács Zoltán, a comandat mașini de falsificat bani din cele mai perfecte dela München și la conașul Oravetz din Mezötur s'au falsificat mari cantități de bancnote ale Băncii Naționale Austro-Ungare. După ce afacerea a fost descoperită, Takács a declarat, că prin falsificări intenționează „numai” să zdruncine bazele Băncii Naționale Austro-Ungare, care nu mai era pe placul ungarilor doritori de independență. Urmașul lui la conducerea societății EME, Kecskenéthy Győző, a urmat moșia înaltașului său, defraudând banii orfanilor ce l-au fost încredințați, cu cari a fugit apoi în străinătate. (Informațiile sunt luate din ziarul maghiar „Keleti Újság”, organul partidului maghiar din Ardeal, No. 4 din 1926).

În mijloacele prin cari întelge propaganda iredentistă ungurească să obțină fondurile de cari are nevoie! Falsificarea de franci francezi, săvârșită de foștii miniștri, cu complicitatea prefectului poliției Budapestei, este cea mai deplină dovadă a imoralității în care se zbate viața publică ungurească de după război, decăzută atît de adînc, încît nu mai este în stare a distinge între mijloacele oneste și neonestе, de cari face uz în propaganda ei dementă. Desigur, o asemenea țară ar trebui să facă mai puțină paradă de „cînst” și de cavalerism”. Este cazul să o spunem, că oricît defaimăză iredentistii România, numind-o „țară a corupției”, asemenea decăderi morale țara noastră nu a cunoscut niciodată.

Afacerea falsificatorilor de franci francezi a convins în primul rînd Franța, că așa cum sunt mijloacele propagandei iredentiste, așa sunt scopurile ei.

„Sentinela”

Ni s'anonță că va apărea sub titlul acesta la sfîrșitul săptămânii, la Chișineu-Criș, pe granița ungurească, o gazetă săptămînală, scoasă de intelectualii din Chișineu și din împrejurimi.

E un frumos semn de redșteptare românească această străduință, mai cu seamă după amorteala în care căzuseră chișineanii în anii dîinți de după unire. În coloanele noastre am mai salutat nu odată această redșteptare: cînd am vorbit despre bustul ridicat la Chișineu lui Mihai Veliciu, despre cursurile de țesătorie românească, despre șezătorile de acolo,

Cine-s ungurii la Arad

Am reprodus săptămîna cută o listă de figuranți zătorile ce le organizează casa sa „culturală” parohială no-catolică maghiară dela (ca să se vadă cît sunt de guri ungurii acestei parohii cîntă abia pe sfert din cloși unguri. Precum s'abă din lista aceea, 20 de tre restul de 14 jumătate nume maghiare de în-

Publicăm astăzi după „Hírlop” din 5 Aprilie listă, a celor ce s'au prezintă felicitări în rohiel lui Oto Lakatos minorității din Arad această parohie, cu prieterei lui peste-al 70-lea viață.

Iată noștima listă: Bonaventura, șeful provinciei, rezident în Arad; Schill, președintele mitrei parohie; Bela Parecz, dane a partidului maghiar (fost Schil), Prohaszka (fost gine slovacă), Paul Alfi me prea de pîstă ca imputat), Fischer Alajos ros Iván; baron Exterde Wild; Borsos Bela; loz loczy.

Știti-a ungurii catolici radului!

Evreii în Timiș

Confratele timișorean teptarea” arată în IV. crt, că la 1778 erau 5916, iar astăzi sunt 11 sporit adecă în 163 de 92 de ori, ceea ce în dacă se vor spori tot peste 50 de ani 586.45

Dintre cei 11.729 evreii Timișorii, 7316 se declară maghiari, 3373 se declară germani, 116 se declară români, iar 3 se declară de alt neam.

Cu adevărat, ea la noi la nime!

Din articolul d-lui Simion Mehedinți: „Valda — o experiență istorică”, apărut în nr. 6 crt. al ziarului „Universul”:

„Un senator, reprezentant al Camerelor de comerț, ni-a arătat că unele părți din România au devenit înțat de colonizare pentru elementele alogene (străine). Între Prut și Nistru sunt sute de evrei, pentru cari capitalul stră-

în face jertfe considerabile. nitorul Oficial a dat (arbură cise.) Iar un subsecretar d. Popescu Necșeti, că loturile de improprietate rate tot de străini. în așa, în Maramură la nat tot așa, în Dobrogea și.”

Dela Marsilia la „reformele” lui Gömbös

gouvern și noul parlament
Gömbös se pretinde gu-
at și parlament de reforme.
scopul acesta, al reformelor
cel puțin zicea generalul
Gömbös — s'au debarcat din
Bethleniști, și cu scopul
la, al reformelor, s'a dizol-
parlamentul vechi, ca să se
ingă din tabăra lui Bethlen
Bethlen, în schimb să se
ească parlamentul cu ma-
noi, devotate reformis-

a fost vorba, așa s'a vor-
alegătorilor în campania e-
loră de curând terminată.
realitate Gömbös a nlocuit
Bethleniști cu miniștri militari,
parlamentari militari, dintre
hortiști cari au înscris în
Ungariei paginile roșii de
ale așa-zisei „reacțiuni
ale dictaturii dela 1919—
a formațiunilor militare
regulate.

mai arătat și 'n săptămă-
trecute că promisiunile re-
iste nu s'au luate de loc în
Ungaria. Nu le discută
presă nimeni. În întruniri a-
erea. Se înregistrează numai
presa guvernamentală), și-a-
tot.

insă că un bun publicist,
Németh, s'a apucat în-
conferință ținută la Dobrițin
le analizeze. Un fragment din
erlința sa a apărut în n-
1 Aprilie al revistei cunos-
celitorilor noștri a asocia-
studenților protestanți din
Budapesta, în „Magyar Ut”, și e
adecvatul delicios.

Bivolul pe care l-a urnit din baltă Marsilia

ce spune numitul publicist:
Ungurul e-o fire bivolească;
trebuie la spate un ciomag, în
e să cadă dacă s'a așezat în
stăină. Mlaștina ultimilor 15
a fost mai îmbietoare decât
ate de până aci, loviturile,
iar dac'au fost continue, au
dus concentrice (adecă pe-ace-
loc, — n. tr.); firea bivolea-
a stat la târg cu ele. Asta
fost mare păcat, și a fost un
devărat noroc că a venit chestia
Marsiliei; ne-a pocnit fără veste
de 'ngrozitor, încât tăvălirea
a fost până și nouă neplăcută.
el puțin am încercat să ne ri-
căm în picioare.”

Partida de joc de cărți a pașalelor ungurești

Németh aseamănă apoi vechea
onahie austro-ungară, întinsă
la Cernăuți la Trieste, cu un
aravan „după care pașalele
naștre puteau să joace la cărți,
cânse de ochii Europei”, „Re-
voluția a răsturnat paravanul,
pe jucătorii unguri nu l-a
rburat decât pe-o clipă”. A
nit apoi „contrarevoluția”, ca-
a făcut atâtea numai că a 'n-
ănnat o grămadă de noi dic-
tori generali, național-creștini,
dărfași noi la vechea masă”.
A restaura și a consolida, a-
sta era cuvântul de ordine.
aravanul nu mai era nicăieri,
ar noi ungurii l-am rămas cre-

dincioși, și ni se părușe în anii
lui Bethlen că mai-mai se 'n-
dreaptă lucrurile spre bine; im-
prumuturile veneau, lordul (lor-
dui Rothermere, — n. tr.) făgă-
dula, și vechea partidă își con-
tinua jocul de cărți la masa pă-
tată de vin a lui Tisza Kalman”.

„Puțin îl pdsă Huniei ce se
petrece 'n jurul ei. Că se scri-
mește (săraca! — n. tr.) mino-
ritatea maghiară? TESz ține că-
teva discursuri revizioniste. Că
popoarele Europei inspiră adânc
și-și oțălesc mușchii pentru o
nouă viață? Ungurimea nu-și
dă constituția pentru un nebu-
nesc curent al vremii (adecă
nu-l trebuie nicio reformă, nicio
revizuire internă, — n. tr.). Că
poporul dela țară n'are pământ
sub picioare și-a ajuns să vaga-
bondeze fără lucru? Proprietatea
particulară (adecă latifundiile —
n. tr.) e sfântă. Că băncile o-
moară nația cu camelele sale? *Apoi, dacă ele dau banii de
pincă!* Etc., etc.

Intr'o asemenea atmosferă a
venit chestia Marsiliei. Toată lu-
mea ungurească s'a 'ntrebat: *Ei,
acuma ce mai urmează?* „Căci
dacă nici acuma nu urmează ni-
mice, nu mai poate urma decât
veșnica pomenire”.

Și ce-a urmat?

D. Nagy arată în continuare,
că în momentul când a venit
chestia Marsiliei, erau în Unga-
ria trei lucruri: o stângă, căreia
i s'aruncă 'n față că are pe con-
știință prăbușirea Ungariei, o
dreaptă, care se laudă cu con-
solidarea, și la mijloc obștea,
„care privește cu deopotrivă
scărbă și la cei din stânga și la
cei din dreapta”.

Marsilia trebuia s'aducă în
Ungaria o revizuire internă, să
satisfacă dorințele înăbușite ale
celor cari se uită cu deopotrivă
scărbă și la cei din dreapta și
la cei din stânga. Imediat s'a
ridicat însă să țină piept acestei
primerii Bethlen, a cărui ca-
racterizare e bine să o reținem.

Regimul „gropari- lor”

Németh îl numește pe Bethlen
capul groparilor cari au îngro-
pat hoiturile revoluției. „Mortul
l-au îngropat, dar ni-au rămas
pe cap groparii. Și ce să facă
oare, după ce nu mai este ce 'n-
gropa, cei a căror întreagă știință
este să 'ngroape? Iși transformă
hârlețul în halebardă și păzesc
mormântul. Asta a făcut-o și re-
gimul (hortist, — n. tr.) după
ce s'a domolit. Avea grijă să nu
re'nvie revoluția. Era național și
creștin. Dar „naționalismul” și
„creștinismul” lui era numai lu-
cru negativ: Să nu fie reformă
agrară, să nu se desființeze titlu-
rile de noblete, să nu îngăduim
la Academie pe scriitorii buni”.
Ni se spune apoi că în practică
acest negativism nu era tocmai
așa de neînduplecat. „Cine mer-
gea pe cur 'napoi către ușa ca
domnul meltoșagoș să-l vadă și 'n
clipa din urmă față și nu fundul
ponosit al pantalonilor, în anti-
cameră bărfa bucuroasă cu secreta-
rul despre panamalele și despre
drăguțele domnului bătrân (din

lăuntru, — n. tr.). Cine înainte
de amiază dedea cu băta 'n cap
bălatului jidanului, după amiază
făcea curte în nădejdea zestreii
fetei jidovului. Se acomoda aici
flecăne la toate cele, numai la
situația adevărată, numai la ce-
rințele situației nu.”

Aici trebuia să spargă valul
reformist pe care trebuia să-l ri-
dice chestia Marsiliei.

Dar s'a ridicat pe stăvilă Beth-
len, groparul..

Marcia „da” Roma a lui Gömbös

La Bethlen și la latifundiarii
dreptei s'au asociat toți cei de
stânga, Vázsony, Rassay etc., ca
să țină piept valului reformist.

Singurul care a căutat să se
târgue cu curentul reformelor a
fost Gömbös. Gömbös se visa
demult un al doilea Mussolini,
visa demult un „marș asupra Ro-
mei”, dar a schimbat cuvintele
și a făcut un marș „din” Roma.
In loc să doboare pe latifundiar
și pe ceilalți gropari, a inventat
reformiștii și l-a făcut miniștri și
deputați, — în loc să lase cu-
rentul reformist, generația refor-
melor, să se oțălească 'n lupte ca
bolșevicii, ca fasciștii, a băgat-o 'n
cașcaval, ca să piardă și puterea
de luptă ce o avea. „Cine cu-
noaște situația și puterile — spune
deci Németh — se poate cu drept
cuvânt teme că frontul spart se
va reumple dela sine.”

Spune apoi că întâia primej-
die (primejdie pentru curentul
reformist) e că reformiștii nedând
lupte în timpul cărora să se facă
dela sine selecția, alegerea, nu
se cunosc ei pe ei, nu pot să
știe cari dintre ei sunt idealști,
cari sunt exocroci, cari sunt „iștii
tuturor ismelor”. „Uitați-vă nu-
mai la lista de candidați a par-
tidului unității naționale (al lui
Gömbös.) Cine ar crede că pe-o
bucată de hârtie încap așa de
frumos o bătălie pierdută!”

„In schimb la ce-ar fi bună și
o listă mai bună, dacă și cei
mai buni sunt nepregătiți?”

Fragmentul din conferința d-lui
Németh, referitor la „reformiștii”
aceștia al lui Gömbös pe cari îl
numește „reformiști gătiți pe ma-
șina de gătit la repezeală”
(„gyorsfőző készült reformere-
ink”), se 'ncheie spunând că s-
niște reformiști asemenea broaște-
lor cari se visează păsări, și că
„nu totdeauna aceia câștigă bă-
tălia pe cari sultanul îi trimite
înainte ca să prade. Soartea re-
formelor nu e legată la urma
urmelor de ostile de pradă ale
momentului, ci de-aceia cari vin
după ele”.

Cu alte cuvinte:

Nu Gömbös cu reformiștii
săi va face în Ungaria re-
vizuirea internă fără de care
Ungaria e condamnată. Vor
veni alții, cari nu vor schim-
ba cuvintele: „Marcia su Ro-
ma” cu „Marcia da Roma”,
„marș asupra Romei” cu
„marș din Roma”.

De sărbători, cu începere dela
26 Aprilie până la 5 Mai inclu-
siv, se va călători pe C. F. R.
cu reducere de 50 la sută.

Bulgaria bază a dum- pingului japonez în Europa

Ziarul budapestan „Uj Ma-
gyarság” a publicat la 12
Aprilie crt. următoarea știre
de senzație:

Japonia a făcut guvernului
bulgar și Camerei de com-
erț din Sofia propunerea
ca să 'ncheie o convenție co-
mercială în baza căreia Ja-
ponia îi dă Bulgariei un vas
maritim de 19 mil de tone,
ca să-l folosească ca expo-
ziție navigantă a produselor
bulgare, iar de altă parte a-
sigură Bulgariei plasarea pro-
duselor bulgărești în Japonia
și în Mandgiuco, cu condi-
ția ca Bulgaria să aprobe în-
ființarea și funcționarea pe
pământul ei a unei organi-
zații comerciale japoneze, al
eărei scop va fi să organi-
zeze din Bulgaria un dum-
ping japonez în statele din
Europa sud-estică. Pentru ca
să poată și mai ușor câștiga

pe bulgari pentru planul a-
cesta, Japonia a cumpărat
de curând dela Bulgaria tu-
fun în preț de 180 de mili-
oane de leva. Guvernul ma-
ghiar — spune 'n cheiere zi-
arul budapestan — nu și-a
dat încă răspunsul.

Știrea aceasta ne poate
interesa foarte deaproape.
Și-anume nu numai pentru
partea negustorească a che-
stiei, ci și pentru cea politi-
că. Fiindcă se știe că Japo-
nia e de-o vreme 'ncoace (pă-
nă și 'n Abisinia) mână 'n mână
cu Germania, așa că în-
voiala comercială ce se 'n-
cearcă poate să devină mână
o încercuire politică, sau
în orice caz să scoată pe
bulgari de sub influența pe
care o cam simțeau în vremea
din urmă, a Micii Înțelegeri
Balcanice.

Năpârcile din sân

Tribunalul din Sighet a con-
damnat deunăzi la o lună închi-
soare pe fostul candidat de de-
putat al partidului maghiar Bela
Hexner, pentru instigație făcută în
contra statului.

Arpadianul acesta nu-l la pri-
ma sa dovadă de dragoste față
de țara care-l ține ca pe-o vi-
peră la sânul ei. Justiția din Cluj
l-a tras de asemenea la răspun-
dere pentru instigații făcute cu
prilejul recensământului.

La Bătuța, în județul Aradului,
huzurește un cetățean străin cu
numele Goldstein, care nu se
mulțumește cu instigațiile ce le
face el în contra României care-l
tolerează și-l înbulbă, ci și-a mai
pus și băatul de școală primară
să 'mpartă la școală printre puil
de valahi manifeste incen-
diare.

Tribunalul din Arad la con-
damnat zilele trecute la un an
închisoare corecțională și la 10
mil de lei amendă.

Alt ludă

Acum trei săptămâni fusese
prins la București un profesor
care se 'ndeietnicea cu obținere
de certificate de liberă petrecere
în țară pe seama liftelor ce in-
vadează România. A fost arestat
la ministerul muncii, și poate-i
și astăzi la răcoare, poate nu
mai este, fapt e că n'am cilit în
ziare nimic că ar fi fost extinse
cercetările și la slujbași ai mi-
nisterului muncii, fără a cărora
complicitate n'a putut să lucreze.

Zilele trecute a venit la rând
altă afacere de felul acesta. A
unul slujbaş mărunț dela minis-
terul de justiție Șt. Dumitrescu,
pe care l-au prins că dedea ori-
cul pentru câte o sută de mil
de lei certificate de cetățenie, și
'n loc să fi fost aruncat imediat
la beci, a fost pedepsit numai
cu mutarea în Bănat. Dosarul
acestui ludă a ajuns acum la
parchetul de Ilfov, și s'a deschis
în contra lui acțiune.

Dela Oprea la bandiții Budapestei

Ziarul budapestan „Magyarság”
și-a închinat suplimentul dumin-
cal de-acum săptămâna câtorva
bandiți iluștri, lui Rozsa Sándor,
lui Sobri Joska, și altora din
lumea ungurească. Autorul supli-
mentului a trăit însă înainte vreme
în ținutul Aradului, de aceea și-a
împetriștat galeria ungurească
și cu doi români din părțile no-
astre, cu haiducul Cercel și cu
Arsenie Oprea, și-anume pentru-
ca să-și poată încheia supli-
mentul cu o vorbă iredentistă: că pe
vremea ungurească nu erau în
ținutul Aradului bandiți, că jan-
darmii nu se ocupau pe atunci
de minoritari, și că nu va înceta
aici „siguranța balcanică” până
când nu-și vor pune iarăși picio-
rul în ținutul acesta iandarmii cu
pană de cocoș.

Nu vom pierde vreme și hâr-

tie să-i spunem domnului autor
dela Budapesta tot ce trebuie să
știe depe partea asta a revenirii
jandarmilor cu pană de cocoș,
dar îi vom spune alta: Jeleşte
dumnia lui ținutul Aradului, că nu
mai are jandarmi cu pană de
cocoș și c'ar fi re'nviat din pri-
cina aceasta lumea hoșilor de
codru, dar mai bine-ar face să
se ocupe de Budapesta sa, unde
loviturile banditești se țin de-o
vreme lanț, mai rău decât ale
gangsterilor din America. Noi am
avut în ținutul Aradului un singur
Oprea în 16 ani dela unire în-
coace, în schimb la Budapesta
s'au dat numai în ultimele luni
vre-o cinci lovituri banditești
ziua 'n amiaza mare: la bănci,
la casa poștelor, etc., de li s'a
dus vesteafin tocmai ca celor dela
Chicago.

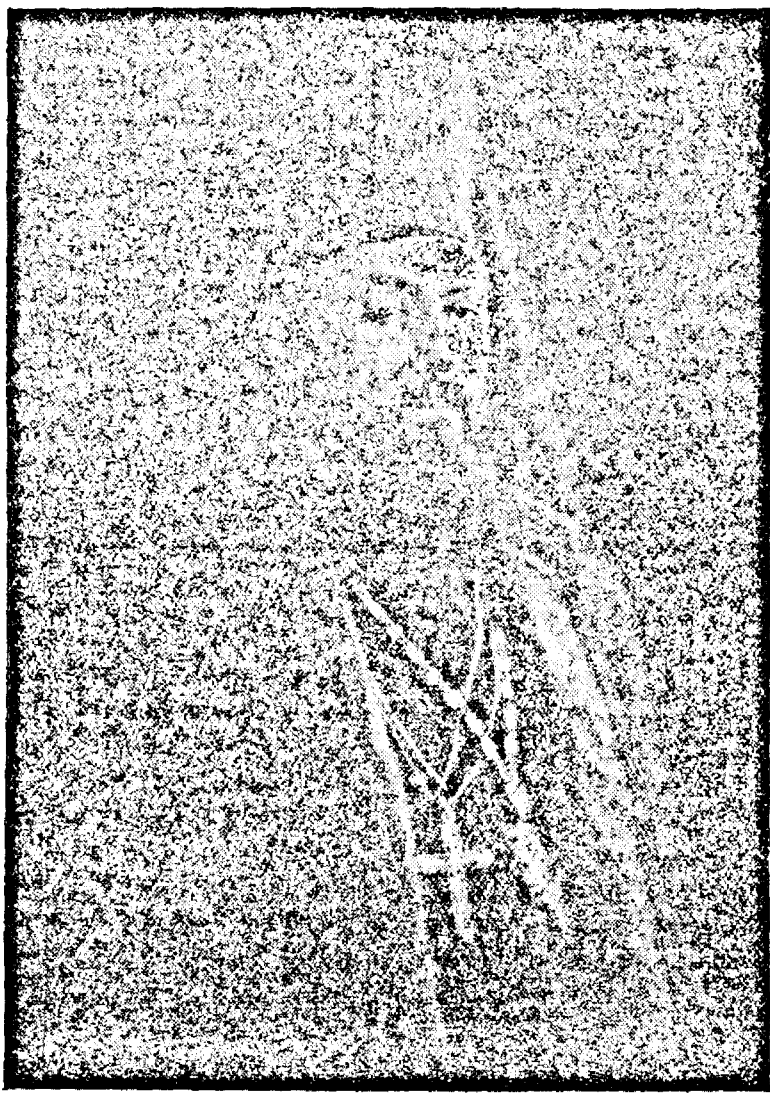
Cărți, ziare, reviste

O sută de cărți în zece ani de păstorire

La sfârșitul săptămânii trecute a apărut de sub teascurile tipografiei Diecezane din Arad o nouă lucrare a P. S. Sale Episcopului dr. Grigorie Comșa: „Cultura satelor noastre”.

E foarte remarcabilă a-

blicată până astăzi de arhiepiscopul Aradului. „Cultura satelor noastre” e, adevărat, a 100-a carte dată la iveală până astăzi, în mai puțin de zece ani de păstorire, de P. S. Sa Episcopul Grigorie.

P. S. Sa Episcopul dr. Grigorie Comșa

ceastă nouă carte a P. S. Sale Episcopului Grigorie și pentru luminoasele îndreptări ce le dă cu privire la înălțirea culturii satelor noastre, cât și pentru evenimentul ce-l constituie numărul ei de ordine în catalogul cărților și broșurilor pu-

Recordul acesta îl așează pe P. Sfințitul chiriarch al diecezei arădane alături de cei mai fecunzi scriitori ce l-au avut vreodată poporul românesc, iar între scriitorii bisericii ortodoxe românești îl pune de sigur pe planul întâi.

Institutul minoritar al studenților din Ungaria

Despre oficina aceasta iredențistă ce se plănuiește să se facă la Universitatea din Budapesta, a mai fost vorba în coloanele noastre. Se plănuiește, după cum am mai spus, să se înființeze la această Universitate un institut așa-zis minoritar, care firește nu se va ocupa de minoritățile din Ungaria ci numai de ungurii din statele succesoare, căutând deoparte să invadeze cu scrieri și cu manifeste revizioniste societățile studențești din țările apusene, iar de alta să dea studenților ungurești o educație revizionistă.

Revista admisă de câteva săptămâni și în România a societății studențești protestante Soli Deo Gloria, „Magyar Ut” („Drumul Unguresc”) ne spune în numărul din 1 Aprilie următoarele despre „necesitatea” acestui institut și despre organizarea ce i se va da:

„Noi pretindem mereu revizuire și între timp nu cumoastem pe cei deslipiți de noi și pe cei

carl i-au deslipiți. Nu știm ce e cu promisiunile autonomiste ale cehilor, nu știm ce-i reforma agrară și conversiunea, iar asupra politicii de colonizare a sârbilor nu ni s'aruncă decât rareori câte-o lumină, când se expulzează mii de oameni. Un student în drept poate termina Universitatea, știe despre cartea de legi a lui Hamurabi și n'a auzit că la Saint Germain en Lay s'au încheiat anumite tratate pentru apărarea minorităților”.

„Cehii si-au avut gata la 1900 concepția de stat autonomist federativ; noi nici idee n'avem astăzi ce-am începe în Slovacia, dacă Slovacia ni-ar cădea în brațe... Românii au o revistă care se ocupă cu românii de peste hotare, iar noi nu avem, în schimb avem cel puțin de zece ori mai mulți frați maghiari decât ei, carl trăiesc sub stăpânire străină”.

Se poate lesne înțelege și din citatul de mai sus, ce va fi In-

stitutul minoritar cerut de Asociația Națională a studenților din Budapesta.

Institutul acesta, spune mai departe „Magyar Ut”, va organiza conferințe, la cari va chema și conferențieri din străinătate, și-anume „oameni de stat”. Va avea următoarele secții: geopolitică, ecopolitică (acestea două vor face revizionism pe chestia așa-zisei unități hidrografice, geografice și economice a fostei Ungarii), etnopolitică (aceasta se va ocupa de naționalitățile ținuturilor „ocupate”), socio- și cultural-politică (unde intră teze revizioniste de orice natură), apoi o secție a dreptului minoritar (afară de a celui al minorităților din Ungaria), și alta a limbilor și literaturilor minoritare.

La Institutul acesta, încheie revista admisă în România a studenților protestanți dela Budapesta, se cer „bărbați hotărâți, neobosiți, veghetori fanatici”. Se cer — adăugăm noi — mincinoși fără niciun fel de scrupule, și oameni cât mai cunoscuți pe la serviciile maghiare de spionaj.

„Arhivele Basarabiei”

Ultimul număr, depe Ianuarie—Martie, al elegantei și atât de miezozasei reviste „Arhivele Basarabiei” a d-lor T. G. Bulat și N. C. Tomescu publică următoarele studii documentare: T. G. Bulat: Din „jalnica tragedie” a Moldovei sub Ruși (1810-1811); T. G. Bulat: Știri cu privire la luptele napoleoniene în răsărit; Const. N. Tomescu: Diferite știri din arhiva consiliului eparhial al Chișinăului; Const. Teodorescu: Moldova și Basarabia în anii 1707—1817; G. I. Nastase: Ungurii din Moldova la 1848 după „Codex Bandinus”; T. G. Bulat: Din documentele mănăstirii Văratec.

Redacția și adresa revistei: Chișinău, Bvdul Carol II, 73-75. Abonamentul 200 de lei pe an.

„Hotarul”, revista cu bun nume a Ateneului Popular din Arad, ni-a făcut în numărul din urmă, depe Febr.—Martie, o foarte plăcută surpriză. Nu putem numi altfel decât adevărată revelație paginile de descrieri de călătorie ale d-lui Tiberiu Vula, vrednice să figureze alături de cele mai reușite descrieri de călătorie din literatura românească. Le subliniem nu atât pentru că să le recomandăm, cât pentru că să-l fie autorul de îndemn să continue.

Remercăm din același număr al „Hotarului” articolul de îndemnuri al p. dr. G. Cluhandu către oficialitatea românească, ca să albească altă sollicitudine decât cea de pânăci față de încercările germanilor dela noi de a se emancipa de sub puterea influenței maghiare.

Cum devine călușerul dans unguresc

Am ascultat zilele trecute la Radio-Budapesta programul de dansuri și cântece „săcuiești” al țărănilor din Satul-Mic. Dacă nu aveam posibilitatea să controlez butonul aparatului meu, care arăta Budapesta, aș fi jurat că sunt cântece și strigăte din jurul Sibiului, din gura consătenilor mei. Era un „călușer” așa de frumos, iar spiker-ul anunța dans original săcuiesc din jud. Mureș. Să ne fie de bine turturora! (Din ziarul „Glas românesc în regiunea secuizată”).

O profecție a

Craiului Muntelui

D. profesor Traian Mager, ale cărui însemnări despre ținutul Hălmașului aduc întotdeauna prețioase informații inedite, a publicat în numărul ultim (depe Febr. și Martie) al revistei arădane „Hotarul” un fragment referitor la Avram Iancu, plin de informații dintre cele mai interesante, din monografia sa inedită: „Ținutul Hălmașului”.

Reproducem dintre informațiile acestea culese dela oamenii din ținutul Hălmașului următoarea:

„Într-o seară de toamnă, a putut fi prin anii 1865—66 (povestește nonagenarul dascăl din Hălmașel Alexandru Popescu, al cărui tată, Vichentie, fusese căpitan în oastea Iancului) —

placase iară Iancu la noi. Când am văzut că Iancu m'am luat și eu într-o dată ce-a sosit Iancu, a poruncit preotesei să arde, pita și clisă. Și ne-a nit toată noaptea.

Iancului nu-i plăcea bească despre revoluție, numai atât: că vaca lui gră va fiata peste 70 de ani. Noi am priceput atunci 70 de ani după revoluție în întâmpla o mare minune am trăit, n'am uitat vint. Și, Dumnezeu, tele mele, nu m'a lăsat până ce am ajuns să văd nea cu ochii.

Socotește și dumneata cu 70, fac tocmai 1918”.

Artificii statistice și revizion

Directorul Oficiului central de Statistică a Ungariei, dr. Kovács Alajos, a ținut la 9 Aprilie la Budapesta o conferință intitulată „Soarta maghiarilor din Ungaria”, în care polemizează cu d. dr. Sabin Manuilă, directorul Institutului de statistică al statului român, încercând să-i desmintă arătarile cunoscute cetitorilor noștri, după cari sporul ungurilor din România e în general în regres, iar în orașele care n'au la spate sate cu unguri de unde să-și capete rezerve, e în așa de mare descreștere, încât romanizarea de sine a acestor orașe va fi fapt implinit în mai puțin de o jumătate de veac.

Directorul statisticii ungurești caută să amăgească, pe-ai săi opunând acestor adevăruri următoarele:

Întâi, că statistica românească ar fi falsă. Vorbește adevărat de falsificări ale altora directorul celei mai mincinoase statistici depe lume, al statisticii maghiare, și-anume atunci când se știe indeobște că recensământul românesc dela 1930 a fost făcut cu-atâta liberalism, încât agenții partidului maghiar au putut să înscrie în rubrica ungurilor până și pe băieții unor români cu slujbă la stat, cari au făcut păcatul să se însoare cu unguroaice sau cu ungurizate.

Al doilea: că descreșterea ungurilor din Ardeal ce-o dovedește statistica românească ar dovedi că tratamentul acestor unguri nu e omenos, și trebuie deci eliberati. Al treilea: că, în contradicție cu datele recensământului românesc, „sporul natural al ungurilor din Transilvania este astăzi mai favorabil decât cel al ungurilor din Ungaria mutilată”.

Cu drept cuvânt arată d. dr. Sabin Manuilă, în răspunsul „Artificii statistice și revizionism” ce-l dă prin „Universul” de astăzi acestor îngăimări ale directorului oficiului de statistică unguresc, că d. Kovács se prinde singur cu mâta în sac. Adevărat cum e neomenos tratamentul ungurilor din România ce-ar reieși din scăderea

lor numerică înfățișată depe românească, și cum să fie pe asemenea motiv Ungaria sporul lor natural e mai al ungurilor din Ungaria lată? Dacă tratamentul dela noi e-așa cum îl numește Kovács, atunci cum e al lor din Ungaria, al care natural e și mai scăzut celor dela noi?

Și mai pune d. dr. Sabin Manuilă o întrebare: Cum firma directorul statisticii rești că statistica românească e exactă, când alte date acestei statistici nu are? Să zică că Budapesta a făcut scuns un recensământ în Ro-

Bibliogr

— D. dr. Aurel Cosma, directorul revistei timișorene „ceafărul”, a publicat o crare vrednică să fie cunoscută de cât mai mulți: „Revoluția Muntelui Athos”. E o scriere foarte prețioasă informațională, multe fotografii a mântului din muntele Athos.

— „Țara Bârsei”, cea bună revistă regională venim în Ardeal, publică în numărul al 3-lea, următoarele: Sextil Carlu: Civilizație și cultură; did C. Mașlea: Protopopul tu Băiul (1760—1831); său Nicolae (1782—1855); lian Sacerdoțeanu: Andre și alte acte; Iosif Schlopp te pe marginea unei recens. Ce sunt „Indagine”? Bănuț: Mitropolitul Văile mintiri); Axente Băncu; Băulescu; Carol Gölner; cântec revoluționar românesc; anul 1835. Restul reviste literatură apreciabilă (poemuri, proză).

Reținem de asemenea o ultimă a revistei: pomel lor ce primesc de câte doi ani revista și n'o plătesc rușine ce se generalizează mai mult la noi acest cetitorilor cari nu-și cano toria față de publicațiile Si doar „Țara Bârsei” începutul apariției sale, că mără șapte ani de existen-

rușine cum nu s'a mai pomenit

...a fost dat țării românești să
...săptămâna trecută o
...cum nu s'a mai pomenit
...când e lumea. După ce ni-au
...codril prin exploatarea
...mai sălbatică și i-au trans-
...at în stânci sterpe, schim-
...prin aceasta climatul țării
...ducându-ne pe cap au de an
...nejdia necunoscută în trecut
...pandaților, străinii s'au apo-
...acum să atenteze și la rod-
...pământului românesc dela
...exportându-l în Palestina,
...facă rodnice pustietățile
...nului național evreesc. Și
...găsit un ministru care să
...vitalizeze acest export, socotind
...că nu se va putea expor-
...pământ ca să ni se pri-
...dăscă rodnicia solului, și
...la urma urmelor o afacere
...urma căreia să cadă cum-
...ște gologani. Nu și-a dat
...că iscălește ceva mai ne-
...pomenită profanare. Că și
...nu s'ar prejudicia econo-
...este prin nimic agricultura
...pământul unei țări e luc-
...cel mai sfânt de pe lume. Mi-
...rui industriei n'a înțeles, și
...aprobarea sa s'au și 'nceput
...porturile românești încărcări-
...de vase cu pământ românesc
...ru Palestina. A trebuit să
...vină cu toată energia pre-
...tele Ligii Antirevizioniste d.

...Popescu, ca printr'un a-
...direct la M. S. Regele să
...să se pună rușinii acesteia
...mai pomenite capăt.

...Stellan Popescu a publicat
...eri în fațeta ziarului „Uni-
...nă” un articol intitulat „Ceva
...în care a arătat că Suve-
...a cerut guvernului prin
...ajul regii „ceva nou”, un su-
...nou pentru primirea vieții
...mânești, și la aceasta guvernul
...punde prin inovații ciudate,
...au culminat acum în pro-
...area adusă sfârșitului pământ-
...străbun.

...Cităm:
...Si mergând tot astfel pe sui-
...surprizelor, iată-ne acum în
...unui alt fapt NOU, într'ade-
...NOU, unic în viața acestei
...UNIC ÎN ISTORIA LUMII,
...FAPT NOU CARE TE ULU-
...și-ți umple sufletul de re-
...lă: Ne vindem pământul la
...răni!

...S'au bătut generațiile trecute,
...plămădit pământul acesta cu
...ngele înaltașilor noștri, au
...ut pe-aici dușmani de tot fe-
...și au întâmpinat piepturile
...granit ale românilor și pân-
...ntul țării a rămas neafins,
...stribit, ca ceva sfânt, așa cum
...bue să rămâie pe veci al nostru.

...găsit însă d. Manolescu-
...unga o idee nouă: să ne vin-
...pământul țării la meza! Să
...plem vagoanele cu pământ
...mântat cu sânge românesc și
...l trimitem în țări îndepărtate,
...să-l calce acolo nepăsarea
...ăinului! Vom avea astfel ar-
...și mulți pentru mâinile lacome
...guvernărilor noștri.

...lă, într'adevăr, CEVA NOU
...e n'a trecut încă nimănui prin
...nici atunci când în țara a-
...sta porunceau străini, nici de
...ad am cucerit libertatea!

...Ei bine, conștiința neamului
...reg strigă: Până aici! Asta nu
...poate! Conștiința neamului

într'og se adresează tânărului
Rege, care a moștenit un Tron
glorios și care e paznicul ace-
stei glorii, și-l spune:

Majestate! Este într'adevăr
ceva nou în această îndrăzneală
soluție. Dar țara întreagă este
adânc indignată de această cu-
tezanță și cere Majestății Voastre
să împiedice desăvârșirea acces-
teia nebunii.

S'a luat într'o zi din pământul
acestei țări un pumn de țărână
și s'a dus, ca o sfântă mărturi-
sire de recunoștință, să fie a-
mestecat cu țărâna în care doarme
de veci Louis Barthou, cetățeanul
de onoare al României Mari. Un
pumn de țărână numai, fiindcă
ne e scump acest pământ, el
trebuie să fie simbolul veșniciei

S'a pus capăt profanării

În urma intervenției aces-
teia energice, încă 'n cursul
dup'amezii de Vineri guver-
nul a adus o hotărâre prin
care se oprește exportul de
pământ românesc și se în-

acestui neam unit și stăpân de-
săvârșit în țara lui. SIMBOL,
DA; MARFĂ DE VÂNZARE,
NICIODATĂ.

Nu trebuie să se permită ni-
mănui să comercializeze pămân-
tul țării, oricât de rentabilă ar
părea această impietate. Sunt
profanări cari depășesc răbdarea
poporului, oricât de supus și de
disciplinat ar fi el.

Să se oprească deci, cu un
minut mai de vreme exportul
pământului românesc, dacă nu
voim cu toții să vedem ceea ce
nu dorim, să vedem într'o clipă
de desnădejde a acestui neam,
într'adevăr UN LUCRU NOU,
dar în același timp, UN LUCRU
ORIBIL".

terzice plecarea vapoarelor
cari încărcaseră deja pământ
pentru Palestina.

E o satisfacție, dar slabă
satisfacție.

„Excursiile” societății maghiare de turism dela Arad.

În ziarele ungurești din Arad
se publică de câteva zile o în-
științare a societății maghiare de
turism „Czárán”, prin care se
vestesc amatorii de excursii că
va face de Paști o excursie prin
Munții Apuseni, la „Campani”,
pe „Aranosul Mare”, etc.

Precum ați înțeles din aceste
două nume proprii din itine-
rul domnilor turiști dela Arad,
societatea de turism „Czárán”
își bate joc în chipul cel mai
urât de numele de localități și
ape din țara noastră. „Campani”
e localitatea Câmpeni; „Aranosul
Mare” (pe ungurește Nagy Ara-
nyos) e Arșeușul.

Desfigurarea aceasta a toponi-
milor românești nu e întâia ce-o
făptuește societatea de turism
dela Arad. A mai făcut și mai
face această societate altele și
mai și. Acum doi sau trei ani,
Touring-Clubul a trebuit să pro-
testeze energic în adunarea ge-
nerală ce-a ținut-o la Cluj în
contra provocării ce-o făptuiesc

„turiștii” unguri dela Arad, smul-
gând indicatoarele Touring-Clu-
bului românesc și înlocuindu-le
cu nume ungurești date de ei.
Fapta asta „turiștii” d-lui Fischer
dela Arad au comis-o întâi prin
munții Hidișului, în județul Ara-
dului, apoi pe la Monea. Mai apoi
echipele d-lui Fischer au înce-
put să colinde Munții Apuseni,
dând nume ungurești unor lo-
curi cari nici în hărțile de pe
vremea ungurească n'au avut
nume maghiare.

Protestul Touring-Clubului de-
la Cluj a rămas fără rezultat.
Societatea ungurească de turism
dela Arad și-a continuat provo-
cările fără să-l pese de nimic.

Dar nu numai aceste provocări,
nu numai aceste maghiarizări de
locuri românești ce n'au avut
niciodată nume maghiare trebuie
să ne intereseze la societatea
„Czárán”. Trebuie să ne intere-
seze și excursiile ei în sine, cari
sunt mai mult decât excursii,
sunt recunoașteri în toată regula.

Cum instigă Asociația învă- țătorilor din Ungaria

În „Pagina învățătorească” a nu-
mărului dela 6 Aprilie crt. a con-
fratului „Glas românesc în re-
giunea secuizată” s'au publicat
sub semnătura d-lui Ion Vintilă o
seamă de spicuri interesante din
n-rele de pe Februarie crt. ale lui
„Néptanítok Lapja”, publicația ofi-
cioasă a asociației învățătorilor din
Ungaria. Reproducem dintre ele, ca
să fie cunoscută 'n cât mai largi
cercuri românești, următoarea:

„... Nedreptatea tratatului din
Trianon o simte azi fiecare Ungur.
Pierderile ce-am suferit sunt cu atât
mai dureroase în conștiința noastră,
cu cât noi știm, că dușmanii ne-au
învinz fără victorie de arme (sic!);
trupele maghiare, până în ultimul
moment al războiului, au luptat vic-
torioase pe pământul adversarilor:
totuși, războiul l-am pierdut”.

După ce se trage concluzia, că
Ungaria a pierdut războiul moral, și
nu pe cel de arme, autotul artico-
lului constată necesitatea începerii

războiului moral, pentru a putea
duce la bun sfârșit viitorul război
armat. Apoi continuă: „Care este
decă primul pas al războiului mo-
ral? Nu este altul, decât a căuta
părțile slabe ale statului sau
națiunii dușmane, pentru a le
vulnera. Această acțiune trebuie
pomenită încă din timp de pace,
indiferent de măsurarea forțelor prin
războiul cu arme. Scopul este de
a mări nemulțumirile, de a a-
gita una contra celeilalte rase-
le, naționalitățile și clasele so-
ciale, având ca ultimă țintă
îsbucnirea unei revoluții cu ca-
racter național sau social... Cel
mai nimerit mijloc este agita-
rea problemelor minoritare”.

Așa pacifism se face în școala
ungurească.

Învățătorii noștri, dar nu numai
ei, să ia aminte la 'ndem-
nurile acestea ale oficiosului învă-
țătorilor unguri.

Cum s'a purtat Ungaria cu nemții săi în alegerile din zilele trecute

Nefiind îngăduită în Ungaria,
precum am arătat și în săptămâ-
nile trecute, nicio organizare po-
litică a nemaghiarilor, germanii
au profitat de angajamentele ce
le are față de Germania Eck-
hardt (a cărui gazetă oficioasă
a fost pusă de roate cu bani
dela Gömbös și dela Berlin), și
au pus trei candidaturi nemțești
pe lista partidului așa-zis agra-
rian al acestuia. Au candidat,
precum se știe, d-nii Kussbach,
dr. Basch și Riesz, dar nu s'a
putut alege decât ultimul.

Am arătat în n-ruul nostru tre-
cut semnele de redeschidere na-
țională ce-au fost la șvabil din
Ungaria cu prilejul acesta, pre-
cum și presiunile îngrozitoare ce
le-a făcut asupra lor oficialitatea.

Vom adăuga astăzi, după „Ma-
gyarság” din 6 Aprilie, ceea ce
s'arată în ziarul „Deutsches Volks-
blatt” al socialiștilor germani
Jugoslavia.

Ziarul nemțesc din Neoplanta
arată că la început s'a făcut pro-
pagandă în contra candidaților
șvabi aruncându-se în curtea ale-
gătorilor nemți afișe prin cari
acești candidați erau arătați ca
dușmani ai Ungariei. Firește,
propaganda asta ridicolă n'a e-
vut efectul dorit. Atunci s'au
apucat să spună ba că Basch a
fost închis (fiindcă e condamnat,
precum se știe, la 3 luni închisoare
pentru că a vorbit la o în-
trunire culturală nemțească din
anul trecut în contra maghiari-
zării numelor), ba că s'a lăsat
milit.

După ce toate acestea au ră-
mas fără rezultat, s'au început
amenințările. În nenumerate sate
— spune gazeta nemțească —
candidații locali germani au fost
somați să se prezinte în fața au-
torităților, căci altfel se expun
la urmări grave. Restauratorii și
negustorii au fost amenințați că
li se iau brevetele, iar antrepren-
orii au suspendat construcțiile.
Altoră dintre alegători li s'au
pus în pedere represii fiscale,
execuții, etc. În sfârșit, au interzis
fără nicio, pretext adunările
electorale germane, ca la Vécș
iar în alte părți s'a dat de știre
că nu vor fi lăsați în localurile
de votare decât alegătorii guver-
namentali.

Unde apoi n'a folosit cravașa,
au căutat să-l ducă cu zăhărelul.
Prefectul de Baranya, contele
Benyovszky, li-a vorbit spunân-
du-le că s'oameni sângulnicosi
și temători de Dumnezeu, cari
„își păzesc și-și cultivă cultura
proprie”. Firește, promisiuni re-
feritoare la această cultură nu
li-a făcut. Primul ministru, Göm-
bös, care e și el de neam șvā-
besc (pe moșu-so l-a chemat
Knöpfler) li-a vorbit nemțește,
spunându-le: „Poporul unguresc
nu vrea altceva dela voi decât
sentiment de frățietate. Poftiți
numai și țineți dărz la limba
voastră pentru că lucrul acesta
se 'mpacă deplin cu credința
față de țară”.

Așa li-a vorbit Gömbös, și
„Deutsches Volksblatt”, adaugă:
„Am putea să-l întrebăm pe

primul ministru, dacă e dispas
să asigure germanilor din Un-
garia ca să țină la limba lor
prin autorizări de școli germane,
prin activitate culturală neim-
pledecată, prin desființarea ma-
ghiarizării silnice a numelor, ș.
a. m. d. Unui șef de guvern nu-l
este îngăduit să se joace cu
vorbele nici chiar într'o cam-
paigne electorală”.

Impresia la Berlin

În același număr din 6. III.,
„Magyarság” mai reproduce cri-
tica ce-o face alegerilor din Un-
garia „Berliner Tageblatt”. Ziarul
berlinez arată că teroarea ce a
domit în circumscripțiile electo-
rale germane a produs în Ger-
mania o mare consternare și in-
dignare. La Berlin se socotea
sigură alegerea lui Kussbach,
președintele asociației culturale
germane, și a d-rui Bassch, se-
cretarul general al acestei aso-
ciații. Populația circumscripțiilor
nemțești a fost toată alături de
ei, și înseși zările budapestane
dăduseră alegerea lor ca sigură.
Au căzut prin cea mai neașteptă
teroare, izgonindu-li-se din cir-
cumscripțiile bărbății de încredere
cu opt zile înainte de alegeri, și
făcându-se cele mai sălbatic
presiuni asupra alegătorilor.

O vorbă a lui Claude Farrère despre unguri

În „Le Journal”, precum arată
ziarul budapestan „Magyarság”
din 10 crt., a apărut un articol
de laude despre unguri, al unui
scriitor francez dintre cei mai de
seamă, al lui Claude Farrère.
Autorul laudă pe unguri că au
început după nouă ani — de
când îl vizitase ultima dată —
să se cumințească și să se îm-
pace cu ideea că Ungaria, care
n'a fost niciodată un stat națio-
nal, nu mai are sub stăpânirea
sa alte popoare, și arată că du-
pă ce pe vremea când erau stă-
pâni și peste alții nu găseai la
unguri carte neinfluențată de
cultura germană, acum încep
să-și facă o cultură proprie, o
cultură fără influențe nemțești.

Lauda aceasta, firește, este și
nu este laudă. Întâi de toate
„Magyarság” o respinge pentru-
că Claude Farrère a găsit că
ungurii au renunțat la gândul
revanșei. În rândul al doilea nu
vrea să admită vorba scriitoru-
lui francez, că Ungaria n'a fost
stat național și c'a oprimat pe
cel de altă leze. „Pe cei de altă
limbă și origine — spune în co-
mentarul său ziarul budapestan
— ungurii nu i-au oprimat nici-
odată; elementele acestea slave
și latine (adecă slovaci, rusneii,
croaii, slovenii, românii, — n. tr.)
nu-și pot spera deplina eliberare
decât dela re'nvieră Ungariei”.

Așa poate aluri o gazetă dela
Budapesta. Și încă — o gazetă
a organizațiilor politice ale lat-
fundarilor!

Ultimii Valahi sub jugul Ungariei

De Petre Petrinca

Am arătat sub titlul acesta în n-rul trecut al „Gazetei Antirevizioniste”, pornind dela vorba fostului premier unguresc Ștefan Bethen că „ungurii nu volec maghiarizarea niciunui român”, pleirea ce și-o trăiește azi minoritatea românească din Ungaria, decimată prin maghiarizări fățișe, făcute de oficialitatea ungurească, de cea depe vremea lui Bethlen și de cele ce i-au urmat, prin cele mai tiranice silnicii. Relatările ce le-am dat în n-rul trecut au înfățișat de-o parte: cifrele românilor de sub jugul unguresc, cifrele la care i-a redus oficialitatea, repartitia pe județe a românilor ce-i mai avem în Ungaria, și procedeele prin care sunt maghiarizați, începând cu maghiarizarea oficială și silnică a numelor.

Maghiarizarea numelor, precum am mai spus, e ultima formalitate a maghiarizării acestor frați ai noștri. Ei maghiarizează întâi școala, fiindcă școala românească nu pot avea, apoi instrucția militară leventistă, apoi preotul maghiar la care se cunună (fiindcă nici preot de legea lor nu pot să aibă), trecându-i în matricole drept catolici, dacă s'greco-catolici, și luându-le așa-zise reversale, adică declarații că copiii ce-i vor avea vor fi de lege ungurească.

Lovitura de grație ce se dă astfel prin biserică neamului românesc din Ungaria, nu e de ajuns. S'a văzut din cazul ex-crocului Németh dela Senteș, că se încearcă și maghiarizarea formală a bisericii ortodoxe după sistemul maghiarizării prin episcopia Hajdudorogului.

Ca să nu-i știe statele succesoare

La toate vine apoi să le pună

vârș maghiarizarea numelor, ultima etapă a acestei acțiuni de înstrăinare.

Maghiarizarea numelor ajunsesse prin presiunile oficiale pe care le-am arătat, să ia proporții uriașe, încât de frică că va fi denunțată opiniei publice mondiale de statele succesoare, guvernul maghiar s'a văzut silit să oprească publicarea maghiarizărilor de nume în foaia oficială, dispunând ca pe viitor cel ce și maghiarizează numele să fie înștiințat despre aprobarea ministerului prin organele administrative. Măsura aceasta s'a adus prin aceeași ordonanță no. 40.200.

1933 III. B. M. a ministerului de interne, apărută în „Budapesti Közlöny” din 3 VIII. 1933, prin care s'a hotărât ușurarea procedurii de maghiarizare a numelor.

Până atunci foaia oficială „Budapesti Közlöny” publica zilnic sute și sute de aprobări de maghiarizare a numelor, încât la 15 XII 1933 ziarul „Az Est” ajunsesse să scrie următoarele, sub titlul:

„Nouă pagini și jumătate de nume maghiare, în foaia oficială”. „Ieri am anunțat vestea îmbucurătoare a valorilor de maghiarizare de nume, care au inundat întreaga țară. Numărul de astăzi al foil oficiale aduce din nou aprobările la o mulțime de schimbări de nume, și din 14 pagini ale lui „Budapesti Közlöny”, nouă pagini și jumătate cuprind aprobările de schimbări (maghiarizări) de nume ale ministerului de interne. Nu mai puțin de 324 de nume maghiare noi (într-o zi) au apărut în foaia oficială etc.

Conștiința națională la Românii din Unagria

Despre desnaționalizarea elementului românesc din Ungaria d. Vasile Stoica ne spune un studiu citat în numărul trecut următoarele:

„Conștiința românească în sânul populației române din Ungaria este foarte inegală. În comunele situate dealungul sau în apropierea frontierei românești și locuite în număr mai mare de români, cum sunt Bătonia (Battonya), Giula (Gyula), Cenedad Unguresc (Magyar Csanád) Șărcad (Sarkad), Micherekl (Méhkerék), Săcal (Szakál), ea este vie și îndărătnică; locuitorii în profund atât la limba română, pe care o vorbesc bine, cât

și la religia lor ortodoxă sau unită. În comunele mai îndepărtate de teritoriul românesc, copleșite de valuri ungurești, cum sunt Jaca, Darvas Veherd și în cele cu populație românească puțină cum sunt Bichiș, Bichiș Claba, Carțag, spiritul românesc e slab, în unele locuri chiar stins cu totul; limba română e vorbită puțin și rău, în unele comune nu e vorbită de loc și singura legătură pe care o mai are poporul cu românismul este religia ale cărei forme rituale poporul e obișnuit să le audă și să le săvârșească în limba noastră.

Cea mai barbară asasinare a minorităților

„Scopul guvernelor ungare — spune mai depeste d. Vasile Stoica — este firește desființarea totală a acestui element românesc. Comunitățile mai îndepărtate de frontiera românească nu le pricinuesc nici o dificultate în această privință; topirea lor completă în masa ungurească, a cărei limbă o și vorbesc în mare parte, e o chestie de foarte puțin timp. Mai anevoioasă este maghiarizarea celor din apropierea teritoriului românesc, cari sunt mai conștiente, care au contact cu românismul liber și primesc noi puteri de rezistență

din acest contact; cu toate acestea și aici caracterul și conștiința românească sunt grav amenințate, și cunoscând tenacitatea ungurească în politica de maghiarizare, care în Ungaria a făcut stat și nu din politica de partide, pot afirma că în scurt timp ocărmuirea vecinilor noștri dela Vest, va dobândi rezultate apreciabile și în aceste localități. Am convingerea că dacă nimic nu se va schimba în situația Românilor din Ungaria, desnaționalizarea lor totală e o chestie de două generații”.

„Planul și metodele guvernelor din Budapesta în această chestiune sunt încercate și sunt de o eficacitate sigură”.

„Guvernul ungar cunoaște valoarea școlii și bisericii noastre pentru viața națională. Școala a fost deci suprimată. Readucerea preoților și învățătorilor trecuți dincoace de frontieră nu a mai fost admisă; aceștia fiind consi-

derați trădători aveau să fie dați curților marțiale ungurești”.

„Viața religioasă cu mângăerile ei fiind o necesitate organică a poporului, iar Românii din Ungaria nemaiputându-o găsi ca în trecut în biserica românească, încetul cu încetul o vor căuta-o în sânul altor biserici, spre care sunt împinși de îndemnările acărmuirii”.

Căile maghiarizării prin biserică

Despre căile pe care le urmează acțiunea de maghiarizare, autorul menționat spune:

1) „Parohiile românești unite, care toate până acum nu au un caracter românesc pronunțat, sunt pe calea de-a fi înglobate în episcopia unită de Hajdudorog, de unde li se vor putea trimite preoți; acest plan se va putea înfăptui cu atât mai ușor cu cât pe de o parte organizarea bisericii și serviciul divin sunt identice, pe de altă parte poporul nostru în acele ținuturi, dacă nu știe vorbi, totuși pricepe limba maghiară în care i se va face slujbă.

2) „În parohiile românești ortodoxe învecinate cu parohii unite ungurești, aparținătoare Episcopiei din Hajdudorog, recurând și de altfel la serviciile preoților acestora din urmă, se face o neîntreruptă propagandă pentru însuși trecerea parohienilor ortodocși la parohia unită, deci la eparhia ungurească”.

3) „În parohiile românești ortodoxe, învecinate cu parohii romano-catolice, unde poporul deosebite a făcut apel la preoții catolici pentru nevoile sale duhovnicești, se face propagandă pentru trecerea la catolicism și mai cu seamă pentru îndeplinirea botezului și cununilor de către preoții unguri romano-catolici”.

„Lipsa de preoți români, de o biserică românească organizată și o activitate tenace desfășurată în contra oricărei organizații bisericesti cu caracter românesc, facă ca o parte din botezuri și cununii să fie săvârșite de către preoți unguri, uniți, romano-catolici sau chiar calvini. Cum cu

prilejul cununilor noilor căsătorii sunt întotdeauna siliți să dea așa numite „reversale”, angajamente că cei ce se vor naște din aceste căsătorii vor fi botezați în religia preoților cari săvârșesc actul cununiei, este evident că în cazul continuității actualelor condiții, chiar dacă actuala generație a acestor frați ai noștri va ști rezista până la capăt, generația viitoare va fi aproape întreagă înstrăina”.

„Românii din Ungaria sunt mențiți unei dispariții foarte grabnice, dacă instituțiile lor naționale și mai presus de toate biserica și școala nu vor putea fi reinviată” (Vezi „Graiul Românesc”, No 10 din Oct. 1928).

Tăcui acțiunii ex-crocului Németh

Firește, această reînviere a instituțiilor românești, a școlii, a bisericii, oficialitatea maghiară nu numai că n'o îngăduie, dar caută să extirpeze aceste instituții până și din conștiința bleților noștri frați de sub jugul hortist. Se știe prea bine, în privința aceasta, mișleasca lovitură ce s'a încercat prin ex-crocul Ștefan Németh dela Senteș, pus să se aleagă episcop al „bisericii ortodoxe maghiare”. Încercarea făcută cu Németh n'a reușit, din pricina că s'au pus în calea recunoașterii lui ca vâdică ortodox piedeci diplomatice de netrecut. Oficialitatea maghiară n'a renunțat însă pentru totdeauna la această ultimă lovitură planuită în contra ortodocșilor săi. Vom vedea-o reeditată, fiindcă acesta-l rostul faptului că nu se recunoaște eparhiilor noastre jurisdicția în Ungaria, și că se tot tergiversază organizarea credincioșilor români.

Desnaționalizarea frailor noștri din Ungaria e chestie de două generații

Aceasta-i situația, aceasta-soartea Românilor din Ungaria, totuși contele Bethlen coutează să spună că „nu vor maghiariza niciun singur Român”, și că maghiarizarea ce se întâmplă, se întâmplă dela sine, ca un proces de asimilare datorit superiorității de rasă, de cultură, ori influenței forței economice a maghiarismului.

Se poate mai mare cismă decât acesta? A numi proces de asimilare, datorit superiorității culturale maghiare etc., cel mai barbar proces de asasinare violentă a unei minorități lipsite de apărare!

Ungaria, cimitirul minorităților

Nu fără deplină așteptare a spus scriitorul german Richard Bahr,

în cartea sa: „Volk jenseits der Grenzen”: „Hungarien ist der Deutschen Friedhof” (Ungaria-i cimitirul nemților”). Noi vom afirma că și pentru cei 60.000 de Români, Ungaria-i tot un cimitir. Am dovedit-o cu prisosință, și mai rămâne să arătăm atât:

Că însuși Ungaria o spune pe față că minoritățile sale n'au dreptul decât să plângă, că tratatul de pace nu există pentru ele, și o spune aceasta în același timp când reclamă în baza tratatului de pace drepturi și mai mari decât le au pentru minoritățile maghiari din statele succesoare.

Iată ce spunea în privința aceasta „Pester Lloyd” din 13. XI. 1931, sub înscăltura unuia despre care se pretinde că reprezintă suprema cultură ma-

ghiară, sub înscăltura lui Berzeviczy, președintele mii Ungurești:

„Protecțiunea internațională a minorităților este o utopie”, în schimb: „Ungaria trebuie să pretindă că este obligate în sensul tratatelor de pace să recunoască și să respecte drepturile minorităților, să se conformeze stipulațiunilor tratatelor, oarece aceste state au săvârșit săvârșesc minorităților culturale superioare (!) și din diții istorice, ce nu se pot distruge prin deslipirea corpului națiunii din care s'a făcut parte.”

Aceasta e deci concepția ungurească despre drepturile minoritare: Ungaria trebuie să-l tindă în mod categoric recatarea regimului minoritar menit tre statele așa-numite subterale (România, Cehoslovacia, Iugoslavia), dar pentru țările din Ungaria acest regim utopie, care nu trebuie să sub nici un cuvânt.

În concluzie deci:

Această lucră il spune Elemér, noul subsecretar dela interne al guvernului Németh, într-o conferință recare afirmă „că în Ungaria există o problemă a maghiarizării” („Magyarország kisebbségi kérdése.” Vezi „Nemzeti Hírlap”, 1 Martie 1934).

Încă două trei decenii asista la o completă desnaționalizarea a celor 50-60.000 de români din Ungaria.

Ei vor fi ultimii Valahi dau sfârșitul sub jugul maghiarizmului! Încă un de viață străveche românească neamului, pe pământul tină, va fi definitiv scos din istorie.

Petre Petrinca

O recunoaștere bească despre aromâni

La 1928 a apărut la București o carte foarte prețioasă, „O rime” („Despre Țintari”, despre Aromâni”) a doștului Dușan I. Popovici. Cartea care tratează despre rolul tului aromânesc în desorașelor și a comerțului la apărut de curând în românească, tălmăcită de Constante.

D. V. Popahagi, recensăm n-rele 15-16 ale „Gazetei” citează următoarele aprea autorului sârb:

„Aromânii, după cum zut, au fost oameni de tate rară, aproape genială, mai în negoț dar și în recțiuni... Temelia culturii moderne (adecă a sârbilor secolul nostru al 18-lea ea noastră comercială, în parte lor se datorește... fost în mare parte învățat gusturilor noastre, și această entă, fără îndoială, a fie foarte însemnată.

I s'a înfundat iarăși excroului Németh

„Mitropolitul“ eretic al bisericii ortodoxe „maghiare“ a fost condamnat pentru folosire de titlu fals —

„Mitropolitul“ eretic al bisericii ortodoxe „maghiare“ a fost condamnat pentru folosire de titlu fals —

„Mitropolitul“ eretic al bisericii ortodoxe „maghiare“ a fost condamnat pentru folosire de titlu fals —

„Mitropolitul“ eretic al bisericii ortodoxe „maghiare“ a fost condamnat pentru folosire de titlu fals —

„Mitropolitul“ eretic al bisericii ortodoxe „maghiare“ a fost condamnat pentru folosire de titlu fals —

recunoaște, fiindcă după legile maghiare biserica monofisită nu-i recunoscută, — dar tot atunci l-a invitat să-și organizeze o biserică în vederea unei recunoașteri.

Două procese ale excroului

Acum vine iarăși ceva la ordine a zilei, de vreme ce guvernul maghiar i-a dat iarăși excroului cu piciorul. Vin adică, eventual, tratative cu statele succesoare, și fiindcă Ungaria voiește să pună în discuție tratamentul minoritarilor unguri, are nevoie să arate că n'are nici în clin nici un mănec cu excroul dela Senteș.

Deci: a pus poliția judiciară din Senteș să-i scoată la iveală unul dintre cele două procese ce le are acolo din anul trecut. N'a scos, firește, dosarul cu delapidările de bani bisericești, pentru că excroul va mai fi bun la ceva și nu trebuie compromis de tot (dacă mai poate fi adică compromis). A scos celalalt dosar, cu reclamația unui enoriaș, care l-a pârît că s'a iscălit în lunie a. tr. pe certificatului de școală al copilului lui (precizăm:

al copilului enoriașului, pentru că și Németh e cu odrasle, dela concubina evreică, pentru care a trecut dela romano-catolici), „Ștefan Németh, episcop-mitropolit.“

O amendă de 30 de mii de lei

Procesul — ni-o spune semioficiosul guvernului „Budapesti Hirlap“ din 6. IV crt. — la poliția judiciară din Senteș la s'a luat în d e s b a t e r e 5 Aprilie. Németh a spus în instanță că avea drept să se iscălească așa, pentru că „sinodul“ dela Senteș l-a ales episcop, și pentru că patriarhul din Homs l-a sfințit mitropolit. I s'a arătat însă lui Németh că e dat în judecată pentru o faptă din lunie 1934; la data aceea alegerea sa de episcop era declarată de ministerul de culte nulă și neavenită, iar patriarhul din Homs nu l-a făcut mitropolit decât în toamnă.

Poliția judiciară l-a condamnat în baza capitolului 83 al art. de lege III. dela 1930 la 500 pengő amendă (15 mii de lei). Németh a făcut apel.

O rugămințe

Dumnezeu și Domnul nostru Iisus Hristos s'a milostivit spre smeritul Sau slujitor și, prin alegerea Sfântului Sinod al Sfintei noastre Biserici ortodoxe române, m'a chemat la înalta direcție de episcop misionar pentru Românii ortodocși din America și statele apusene.

Înainte de a pleca peste țări și mări la frații noștri răsfirați pe îndepărtate și strălune meleaguri, ca să le fie părinte și păstor, să-l ajut a se reculege sufleteste și a-și înviora conștiința românească, — mă îndrept către toți cei de acasă: Înălți Ierarhi, P. C. preoți de enorii, frați monahi dela conducerea sfintelor noastre Mănăstiri și către toți oamenii de bine, cu dragoste de neam și de lege, rugându-l să binevoiască a mă ajuta, ca să pot pleca echipat cu cele necesare începutului nou de misionarism ortodox și românesc, în afară de granițele țării noastre scumpe.

În deosebi apelez la sfintele noastre Mănăstiri cu vechi tradiții de cultură și viață religioasă, cari mă păstrează colecții bogate de obiecte sacre, ca și la preoții bisericilor noastre mai bine înzestrate, să mă ajute cu daruri: icoane, candelă, prăznicare, vase și odore sfinte, cruci și sfinte evanghelii, cărți de rugăciune și de zidire sufletească și orice alte daruri pe seama credincioșilor și de împodobire a bisericilor noastre din America.

În deosebi aș dori să pot înfiripa și în coloniile fără biserică, într'un colț de casă a vreunul bun creștin primitor, câte un tetrapod-paraclet, cu o candelă sub o icoană, unde să poată îngenunchia toți din partea locului, să se închine și să sărute

de acasă — la brațul de jos al căreia va fi prinsă într'un medallion o făcămătură din pământul țării mele — ca astfel să-și stămpere dorul de vatra părăsită o sfântă Evanghelie și o cruce și să-și potolească nostalgia de patria românească.

În același timp rog pe toți căli vor lua cunoștință de plecarea Noastră și, în deosebi, pe frații preoți, să anunțe credincioșilor, să le ceară adresele rudeniilor și prietenilor, cu exprimarea de dorințe și urările lor către cel drag al lor de departe. *Să adunându-le, să mi le trimită. Ca atunci când voi ajunge în localitatea unde se află, deodată cu binecuvântări arhiericești și cu îmbrățișarea Noastră părintească, să le pot împărtăși și solia celor scumpe al lor de acasă.*

Va fi aceasta o duloasă mângăiere pentru toți, pe căli îl voi chema către mine după numele și neamul lor, le voi comunica vești dela părinți, frați, rudeni și prieteni și vor putea săruta o icoană, o cruce chiar dela biserică lor de acasă.

Oricine va trimite vre-un dar pentru frații noștri îndepărtați, este rugat a însemna de unde și dela cine vine darul, pentru cine e merit, ori pentru care localitate e destinat, știind că, în chip firesc, locuitorii dintr'un sat s'au așezat și acolo departe cam în același oraș sau ținut: Ardelenii mai ales în Statele Unite, Moldovenii în Canada, Basarabenii în America de Sud — Argentina, ș. a. m.

Adresele ca și obiectele se vor trimite, cel mai târziu până la 4 Mai a. c., la adresa:

Arhiepiscopul Policarp Morușca
Episcopul Americii și al țărilor apusene,
Sf. Mănăstire H. Bodrog, of. Zădărlac — Jud. Arad

Noile „excelențe“ ale antisemitului Gömbös

Prim-ministrul de astăzi al Ungariei, generalul Gömbös, și-a început, precum se știe, cariera ca ofițer de stat major, de unde a evoluat apoi la jugăniile și omoriile de evrei și de revoluționari din zilele înscăunării regimului hortic, și-apoi la ebredism, la politica antisemită.

Cu această a treia a sa etapă l se începe cariera politică.

Într-o bună zi, în vremea când lui Bethlen îl trebuiau prin intervenția Ligii Națiunilor împrumuturi externe, ebredismul a trebuit să cadă pe al doilea plan. Gömbös a făcut deci, dimpreună cu Eckhardt, un salt, și au început a face politică de compromisuri. A trădat ebredismul și s'a pomenit ministru de război sub Bethlen. Ajuns pe urmă, acum doi ani și jumătate, la conducerea guvernului, cu un program în care figura desființarea cartelurilor, adică desființare jafului evreiesc, s'a pomenit în scurtă vreme cartelat cu cartelurile.

Dela aceeași nouă schimbare la față n'a fost apoi mult până la schimbarea ce-a urmat după ce a dizolvat la începutul lunii trecute parlamentul semi-bethlenist: Antisemitul Gömbös depe vremuri a cerut alegătorilor s'aleagă în parlament, drept reprezentanți al „generației reformelor“, un număr însemnat de reprezentanți ai marelui finanțe și marelui industrii evreiești, candidați oficial pe lista sa.

Acum apoi s'a mai întâmplat ceva,

Ungaria, precum am mai arătat și cu prilejul conscripției și confiscării din luna trecută a aurului deținut de particulari, nu stă deloc bine bănește. Dimpotrivă, bate la ușă falimentul.

Deci Gömbös și al săi se aranjează. Sporesc prilejurile și mijloacele de îmbogățire. Adecă speranțele.

D unăzi arătasem că s'a ordonat să se arboreze în toată țara la comemorarea din 8 Aprilie a lui Rákoczy steaguri nouă-nouțe, ceea ce înțelege lesne ce învârtăală înseamnă.

A doua zi, apoi, după această afacere, la 9 Aprilie, ziarele budapestane au adus o știre foarte nostimă: Generalul Gömbös creiază o nouă serie de „meltoșagoși“, de excelențe, — un ordin nobilitar nou, rezervat somităților vieții economice, vieții comerciale, vieții industriale. Cu alte cuvinte evreilor cari au de unde să dea cele trei-patru-cinci sau poate și mai multe milioane de lei cu cât se vor vinde aceste noi titluri de nobieță.

E nostimă de tot evoluția aceasta: dela comanda ebredismului, a jugăniilor de evrei, a numerusului clausus, la crearea noului ordin al „meltoșagoșilor“, al „excelențelor“ alese dintre capii vieții economice și financiare.

Și totuși domnul Gömbös face pe hitleristul...

Impasul comunității romano-catolice din Cluj

Episcopul Majláth îl spală pe românofobul Hirschler

Precum am arătat și altă dată, comunitatea romano-catolică clujeană a fost dusă de prelatul-paroh Iosif Hirschler într'un mare impas, prin cheltuielile îngrozitoare ce le-a făcut în anii de prosperitate de după război și printr'un împrumut de 40 milioane luat pe vremea aceea din Olanda, ca să-l bage în construcții și în alte asemenea întreprinderi.

Lucrurile acestea au dus comunitatea aproape la faliment. Ca să prevină deci izbucnirea scandalului, Hirschler a oferit comunității ca desdăunare veniturile sale anuale provenite din chiria edificiilor bisericești dela Cluj, — un milion și ceva de lei pe an.

Se știe că din pricina aceasta au fost sesizate de băiatul avocat al unui fost episcop al comunității autoritățile judiciare. Hirschler a fost învinuit de înșelare a fiscalului, deoarece n'a declarat la administrația financiară decât un venit anual de 70 și ceva de mil, în timp ce comunității îi dă din veniturile sale anuale un milion și ceva.

În chestia asta s'a amestecat acum și episcopul Majláth. Și anume (firește) ca să-l dea lui Hirschler un certificat de bună purtare.

Zilele trecute — precum cettim în numărul dela 11 crt. al

oficiosului partidului maghiar „Keleti Újság“ — s'a ținut o adunare generală extraordinară a comunității romano-catolice clujene, ca să ia la cunoștință hotărârea prin care episcopia trece administrația averilor comunității dela paroh (dela Hirschler) la o delegație de 9 inși cari au fost numiți de episcop și au să stea sub ordinele parohului.

În adresa prin care și motivează hotărârea, episcopul Majláth spune că impasul în care se găsește comunitatea e datorit împrejurărilor vitrege (nici decât lui Hirschler), și că parohul prelat Hirschler merită laude pentru mărinimia cu care și-a oferit comunității venituri sale, ca s'o scoată din încurcătură.

Firește, episcopul Majláth nu putea vorbi despre Hirschler decât așa. Pentru că se știe că numitul Hirschler s'a dovedit în așa de multe răduri dușman al românilor, încât P. S. Sa Episcopul „cu vicia de sfânt“ Majláth l-a găsit bun ca să și-l aleagă succesor în scaunul vladicesc — demnitate pe care, însă, românofobul Hirschler nu va putea-o niciodată.

Cetiți și răspândiți: „Gazeta Antirevizionistă“

TOT ROMÂNUL DE BINE CITEȘTE ZIARUL

„Ieftinătatea“ dela Budapesta

Fiindcă se aproape noul pretext pus la cale de irendenta ungurească ca s'atrage unguri și ungurizați din statele succesoare: vorbim de târgul internațional ce va avea loc la Budapesta luna viitoare. — puzderia de ziare ungurești ce le are la noi irendenta lui Gombos au început iarăși să facă propagandă deșănțată „ieftinătatea“ dela Budapesta, amăgind lumea că umblă acolo câinii cu colaci în coadă, că se vând manufacturile mai ieftin ca oriunde pe lume, și așa mai departe.

Reclama aceasta impertinentă și mincinoasă stăruie mereu de vreo săptămână, zi de zi, în coloanele tuturor ziarelor maghiare dela noi. Și mișelia nu e asta, că se mint așa de

neobrăzat cetitorii naivi. Mișelia e că presa aceasta n'are totatunci nici un cuvânt de spus despre specula din ce în ce mai scandalosă de trei-patru luni încoace ce-o fac la noi negustorii minoritari și trusturile minoritare. De-o parte specula dela noi e aprobată și încurajată prin tăcere, iar de alta se trimite lumea la Budapesta, sub cuvânt c'acolo e-o ieftinătate ca nicăieri pe lume!

Băgați de seamă cum iese cuiul din sac.

Firește, n'o să ne așteptăm dela această presă întreținută dela Budapesta să fie cinstită, și nici dela negustorii minoritari, cari își fac ei interesele și dacă le placă clienții la Budapesta, să-și apere interesele în

contra acestei prese mârșave, în contra căreia mai anii trecuți, și tot pentru asemenea propagandă mincinoasă făcută filereșurilor, amenințau să pună la cale un boicot, refuzând să-i dea anunțuri.

Vom cere însă Camerele de comerț, fiindcă sunt și-ale statului și fiindcă n'anli trecuți luaseră atitudine în contra filereșurilor, să ia și de astă dată seama la propaganda mincinoasă ce se face Budapestei. Sau recunosc și ele că negustorii minoritari nu-s periclitati cu nimib prin această propagandă, — cu alte cuvinte că se compensează de orice pierderi cu speculă scandalosă ce-o fac?

Săptămâna

În țară: Trei comemorări: a Unirii Basarabiei a nființării partidului național-agrar al d-lui Goga morții lui Barthou și-a regelui Alexandru.

Lupta pentru-a doua desrobire a mai făcut un înainte. D. Oct. Goga s'a solidarizat în discursul a-ă ținut la congresul general al partidului său cu Alex. Vaida-Voivod. D. dr. Vaida-Voivod a ținut o ferințe la Iași și Chișinău, infierând energic pe „mocașii“ cari cer pentru Palestina numerus nulus, în țara românească nu admit nici măcar numărul porțional. Ministerul de industrie a mai pedepsit câteva întreprinder pentru că n'au trimis date exacte despre personalul ce-l au, iar de altă parte a hotărât dăscălirea cartelarilor, fixându-le prețuri maxime. Maximalizarea prețurilor cimentului a dovedit odată ce putere cumplită au la noi jăcmăntorii capul industriilor. Trustul cimentului, care vinde vagonul de ciment ca 28-30 de mil de lei, a fost amenințat că dacă nu acceptă prețuri maxime, guvernul aduce ciment din Iugoslavia, care costă adus la Giurgiu 6 mil de lei! Imediat după această amenințare trustul și-a pus în cumpănă toată puterea. Președintele partidului liberal, d. Dinu Brătianu, a amenințat că în parlament cuvântul împotriva ministrului de industrie S'a vorbit Vineri din pricina aceasie despre o criză de guvern, care a fost însă îndalaturată prin schimbarea unora dintre măsurile ministrului de industrie.

Parlamentul și-a spus cuvântul în afacerea Skoda trimițând în judecată pe fostul ministru de război general Cihoski, pe d. R. Boilă și pe colonelul Georges Cererea raportului ca să fie trimis în judecată și fostul ministru de justiție Mihai Popovici, a căzut neînțelegându-l numărul de voturi convenit. S'a hotărât în privința d-lui Mihai Popovici numai controlarea averii sale.

Săptămâna externă a predominat-o conferința dela Stresa a prim-ministrilor și a ministrilor externe ai Franței, Angliei și Italiei. Conferința n'atrunit fără nicio perspectivă de succes, din pricina că tustrele marile puteri trăgeau în altă parte: Anglia făcea jocul Germaniei, cerând în loc de-o contrapartidă armare, în loc de pacturi antigermane, a asigurare păcii în cadrele Ligii Națiunilor, deci dela otalidă Germania; Franța cerea un bloc antigerman și vestejirea călcării de către germani a tratatului de pace, deasemenea luarea măsurilor convenite ca să nu imite și Bulgaria și bulgarii gestul Germaniei; Italia la rândul cerea măsuri în contra Germaniei, dar aproba pretenziile ungurești. Era deci rost să se sfârșească conferința fără nicio hotărâre serioasă. În ultima clipă picat însă o nștiințare dela Hitler, și după aceea alinaț dela polonezi, că Germania și Polonia aderă și ele la pactul oriental, cu condiția însă ca n' pact să nu prevadă sprijin reciproc în caz că un stat va fi atacat ci numai că statele ce se n'otvrădesc nu se vor ataca. În urma acestei înștiințări conferința n'a mai adus nicio hotărâre cu privire la înarmările germane, cari astfel rămân luate la cunoștință. Conferința a făcut deci un pas mai departe, și a hotărât că după ce există posibilitatea încheierii pactului oriental care să asigure pacea la granițele germano-polono-rusești, să se convoace la 20 Mai o nouă conferință, la Roma, pentru asigurarea păcii în Europa centrală. La conferința aceasta, care nu e altceva decât conferința prevăzută prin pactul ce s'a încheiat astă iarnă la Roma între Italia și Franța, vor participa: Germania, Austria, Ungaria, Cehoslovacia, România, Iugoslavia, Polonia, și bine înțeles — Italia, Franța și Anglia. Precum anunță ultimele telegrame dela Stresa, Ungaria are de gând să pună conferința dela Roma în fața unor fapte implinite, amenințând că refuză să participe la aceste desbateri dacă nu i se încuviințează până atunci egalitatea de înarmare.

Rugăm pe onorații res-tanțieri să înțeleagă că un ziar se scoate cu parale grele și cu trudă, deci să binevoiască să-și facă datoria, achitându-și abonamentul.

Fiindcă unul dintre abonati cari primesc gazeta de astă toamnă greșesc și trimit numai a-

bonamentul dela 1 nuarie înainte, îi rugăm să-și întregească abonamentul, iar pe cei ce plătesc abonamentul aci nainte, să achite odată cu abonamentul pe anul 1935 (pe-un an sau pe jumătate de an) și datoria depe lunile din anul trecut, socotită la 15 pe lună.

Abonându-vă cinci înși împreună, vi se face înlesnirea de a trimite numai prețul a 4 abonamente în loc de 5.

INFORMAȚIUNI

Parlamentul a votat săptămâna trecută legea prin care se încuviințează noul contract încheiat cu uzinele Skoda. Guvernul a arătat că prin noul contract s'a obținut o reducere de preț de 16 la sută, iar opoziția a demonstrat că din pricina devalorizării coroanei cehoslovace reducerea n'ar fi reală. Și dacă-i așa însă, rămâne un succes faptul că o mare parte dintre comenziile date Skodei prin vechiul contract, s'au trecut prin contractul nou uzinelor din țară, creându-se astfel în țară o industrie de armamente. Rămâne se vedem întrucât industria ce n'o credm astfel va fi națională.

S'a declarat liber de orice taxe exportul a 12 mil de vagoane de grâu.

În Portugalia s'a votat zilele trecute o lege prin care se interzic societățile secrete, în frunte cu francmasoneria, pe care expunerea de motive a legii o critică foarte vehement. Prin legea aceasta se împune funcționarilor să presteze jărământ că nu fac și nu vor face parte din niciun fel de societate secretă.

S'a hotărât să se înceapă imediat lucrările pentru construirea unei noi linii ferate, lungă de 28 de km, ca să lege între ele stațiunile balneare Mangalia și Carman Sylva. Măna de lucru o va da ministerul apărării naționale.

„Tribune des Nations“, oficiul masoneriei parisiene, anunță că Otto de Habsburg, pretendentul tronului maghiar, a fost ales președinte de onoare al foștilor combatanți evrei, și și-a exprimat satisfacția că i s'a făcut această onoare. (Din ziarul timișorean „Redeștarea“ dela 7. IV. crt.)

Justiția militară franceză judecă actualmente un proces de spionaj cu-adevărat senzațional. Senzațional, a-decă, prin modul cum lucrau acești spioni. Făceau depe documentele militare fotografii microscopice, și le ascundeau sub plomba măselelor. S'au găsit astfel de fotografii în măselele d-nei Switz, care dimpreună cu soțul său era în fruntea bandei, și în măselele unei domnișoare Mermet. Banda numără 36 de inși, prinși toți și puși pe banca acuzării.

În plășile Beli, Tinca, Vașcău, Beiuș și Ceica, precum anunță serviciul veterinar județean din Oradea, a reapărut — mai de vreme ca niciodată — musca columbacă.

Căminul cultural „Clorđaș-Bolcaș“ din Sudrigi (jud. Bihor), a comemorat deunăzi printr'un parastas și printr'o înălțătoare serbare pe cei doi martiri beiușeni al căror nume îl poartă: pe dr. Ioan Clorđaș și dr. Nicolae Bolcaș, dela a căror mișeiească omorîre de către bandele bolșevice ungurești s'eu împlinit 16 ani. Parastasul a fost oficiat de pâr. protopop Petru E. Papp din Beiuș și de parohul Gh. Cucu din Sudrigi. După slujba religioasă a ținut o cuvântare d. Ioan Teușan, profesor la liceul din Beiuș, apoi pâr. protopop Papp, evocând suferințele celor doi martiri.

La Orăștie apare de ieri o nouă gazetă, „Solia“, a dlui dr. Alex. Herlea, redactorul de până ieri al „Soliei Dreptății“ a dlui dr. Aurel Vlad. Gazeta confratelui Herlea face n' opoziție cu „Solia Dreptății“, care a trecut precum se știe la d. Vaida, politica d-lor Maniu și Mihalache.

Inarmările alarmante ale Germaniei

Ziarul „Matin“ a anunțat zilele trecute că numeroși tineri germani au trecut clandestin în Elveția de frica mobilizării, de oarece se vorbește mereu în Germania de o apropiată mobilizare generală.

Gazeta englezească „News Chronicle“ a publicat săptămâna trecută o știre de mare senzație, despre noile arme ce le-ar avea armata germană. Iată aceste cinci arme noi:

1. Un glonte special care pătrunde prin orice. Glontecele acesta a fost inventat de tehnicianul Max Erlich, care l-a numit „halgar-ultra“. Experiențele au arătat că pătrunde cu ușurință printr'o chirasă de oțel de un metru și douăzeci. Actualmente arsenalul germane fabrică câte 480.000 de gloanțe de acestea pe zi.

2. Un tun rotativ sistem Krupp, care poate să arunce o mie de proiectile pe minut. Reichul are în lucru 2000 de tunuri de felul acesta.

3. O rachetă stratosferică, care încărcată cu explozibile și gaze asfixiante puternice poate fi condusă dela distanță pe o rază de 320 km.

4. O rază invizibilă „z“, a cărei formulă este păstrată cu extraordinară grije. Raza „z“ poate produce topirea tunurilor, explozia motoarelor de avion și automobile, pulverizarea posturilor de telegrafie fără fir, deraierea locomotivelor și prăbușirea podurilor.

5. O mitralieră ușoară de abia 10 kg, care trage 600 de lovituri pe minut. Un model mai greu al aceleiași mitraliere, montat pe automobil, poate trage până la 1400 lovituri pe minut.